

Beszámoló értékelés az első félévi munkáról

(Folytatás az 1. oldalról.)

gium, klub, Közgazdász, ifjúsági kutatócsoport.

AZ IFJÚSÁGI MUNKA UÁN a pb-titkár ráért a pártbizottság mellett működő munkabizottságok tevékenységének értékelésére. Az oktatás és a tudománypolitikai bizottság területén nem látványos, de eredményes munkát végeztek. Emellett tett arról a felmérésről, melyet a végzett hallgatók körében folytattak le a képzés hatékonyságát vizsgálva, s melynek feldolgozása folyamatban van. Eredményes volt az agit-prop. bizottság munkája az e félévi napirendek előkészítésében, az ideológiai oktatás és annak tanulmányozásával kapcsolatos vizsgálati felmérésében. Szóval, hogy többet kell foglalkozni a pártonkívüliekkel is.

A pártépítési tevékenység a felvett tagok összetételét és létszámát illetően kedvezőtelennél alakult. Nem voltak megalapozottak az alapszervezeti, pártépítési tervek. Ennek következtében nincs folyamatos pártépítő munka az egyetemen. Túl szűk az a kör, akik párttagot ajánlanak a szervezetbe. A jövőben ezen változtatni kell.

A szervezeti munkáról szólva a pb-titkár örömmel állapította meg, hogy a tanuló-előkészítés szervezete volt, a kiemelt rendezvények fegyelmezetten zajlottak le. A második félév még több feladatot ró a pártszervezetre és így még nagyobb fegyelmet kíván. Végeztül Szarvas elvtárs tájékoztatta a pb tagjait arról, hogy a kerületi pb megelégedéssel szolt az egyetemen folyó pártmunkáról. Ezek után a vb nevében ajánlotta elfogadásra az értékelést, a második félévi munkaterv hatékony teljesítésére.

A PB-TITKÁR BESZÁMOLÓJÁT felszólalások követték. Kovács Sándor ipar kari párttitkár arról az érzelhető politikai és ideológiai távolságról szolt, amely a párt-szervezet és a passzív tömeg között van. A munkaterv ezen a helyzeten sokat segíthet — mondotta. Mindemellett szükség van arra, hogy ez az új politikai szituáció tükröződjék a pártépítő munkában, a reális tervezés érdekében. Majd foglalkozott a KISZ-munkával. Kovács elvtárs javasolta, hogy a munkatervben napirendre kell tűzni a KISZ pártirányításának hatékonysági vizsgálatát, az új politikai szituációban, mert emiatt ma a KISZ-ben van, az az egyetemet is tükrözi. Szolt az oktatás és a nevelés hatékonyságának

fontosságáról. Megkérdőjelezte a nevelési tervet, majd hozzáfűzte, ezek lennének azok a részmunkák, amelyeket előtérbe kell helyezni, mert csak így lehet az ifjúsági munkát megvizsgálni.

Hiányolták néhányan a feladaterrvből az oktatással kapcsolatos átfogó értékelés napirendre tűzését.

Megyeri Endre is csatlakozott azokhoz, akik javasolták, hogy foglalkozni kell a különböző nézetek oktatásának kérdésével. Mint mondotta, az egyetemi oktató egyszerre tudós és propagandista is. Így előfordulhat, hogy még új, vitatott gondolatok az oktatásba is beszűrődnek. Mindennek ellenére őva intette a pártot attól, hogy e gondolatotól vezérelve megkössék a tudósokat, gátat emelve az új kutatások elé. Más kérdés viszont az, hogy az új gondolatokból mennyit is mikor lehet bevenni az oktatásba. Ebben a tudományos felelősség és a meggyőződés kell hogy irányítsa az oktatókat.

Szót kért a pb-ülésen Olajos József elvtárs, a IX. kerületi pb részéről. A kerületi pb köszönetet tolmácsolta az itt folyó munkáért. Az eredményes munka bizonyítéka többek közt, hogy a Budapesti Pártbizottság is felfigyelt arra, ahogyan pártszervezetünk a pártcsoportok munkájával foglalkozott.

Olajos elvtárs a nemzetközi helyzetre hivatkozva hangsúlyozta az ideológiai éberség fokozását. A pártszervezetnek azon kell lenni, hogy elősegítse a vitatott nézetek tisztulását. Szolt a KISZ szervezeti életének fontosságáról, s ebből adódóan arról a sajátos helyzetről, amely az egyetemi nevelésre hárul, a külpolitikai és a marxizmustól idegen ideológiai hatások közepette. Megjegyezte a KISZ ifjúsági mozgalommal kapcsolatban hogy a jövőben jobban oda kell figyelni a jó munka értékelésére. Elismerte szolt a párt-szervezet feladaterrvéről, de talán kevesebb is elég lett volna — mondotta. „Ha lefárasztjuk magunkat, nem érjük el a célt.”

ÖSSZEFOGLALVA A VITÁT Szarvas elvtárs hangsúlyozta, a pb tudatában van annak, hogy a XII. kongresszus után nagy horderejű munka vár az egyetem kommunistáira. Majd köszönetet mondott a javaslatokért. Ezt figyelembe véve javasolta többek közt az ifjúsággal kapcsolatos kérdések napirendre tűzését, mellyel a pártépítési bizottságot bízzák meg. Noha a vizsgálat idén kezdődne el, a

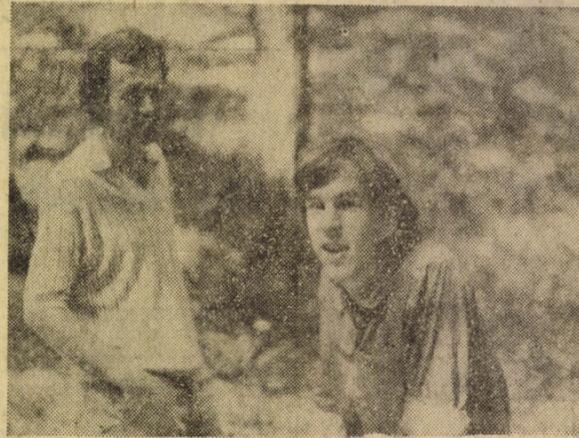
napirend tárgyalására csak a jövő félévben kerül majd sor, az idel zsúfolt programok (KISZ-választás, KISZ-kongresszus) miatt. A KISZ-témáról különben is lesz alkalma a pb-nek széles körű vitát folytatni még ebben a félévben, mikor a KISZ-bizottság küldöttértekezlet elé kerül a beszámolóját vitatja majd meg.

A pb-titkár is megerősítette az oktatási-nevelési munka fontosságát, valamint a szakmai tanszének ideológiai kérdésekkel kapcsolatos vitáját, melyet állami feladatként je-

lölt meg. Szolt még a Közgazdászról a határozottabb irányító munka megvalósításáról és az egyetemi demokrácia, a munkahelyi négyeszek működéséről, mint olyan témákról, melyek a félév során párttestületi vizsgálat alá kerülnek.

Végeztül a testület egyhangúlag elfogadta a pb-titkárnak az elmúlt félévről szóló beszámolóját, a pb és vb második félévi munkatervét és a XII. kongresszus határozatainak végrehajtására vonatkozó feladaterrvet.

H. E.

Ugye mi jó barátok voltunk?!

A KISZ-szervezet tavaszi teendői

Ez év tavaszán új feladattal bővülnek a mozgalmi év zárásakor szokásos teendőink: május végén összeül a KISZ X. kongresszusa. Mindannyiunk feladata és felelőssége, hogy a kongresszust előkészítendő, elmondjuk véleményünket a januárban nyilvánosságra hozott vitadokumentumról, a KISZ KB kongresszusi levelében megfogalmazott gondolatokról. A kongresszus határozattervezete a levél vitájának tapasztalatait figyelembe véve fog elkészülni.

A levelet megvitatják alapszervezeteink, szak- és egyetemi küldöttértekezleteink. Fontosnak tartjuk, hogy az

egyetem politikai, hallgatói közéletének más fórumai is mondják el véleményüket a vitadokumentumról. Így a párt-szervezet, a szakkollégium, a kollégiumi diákbizottságok, a Közgazdász szerkesztőség, a Stúdium Generále, a klubban dolgozó hallgatók.

Február 12-én az alapszervezeti titkárok és a szakvezetőségek részvételével vezetőképzést tartunk, ahol területi és szervezeti felkészítést adunk. Ide meghívjuk a párt-alapszervezetek ifjúsági felelőseit is. (Kezdési idő: 14.30, hely: 301. terem.) Február 23. és március 8. között tartják alapszervezete-

ink értékelő, tagmegújító és hallgatói képviselői. A szakvezetőségválasztó taggyűléseket, és sor kerül a levél vitájára. A vezetőségek gondoskodjanak a párt- és a szakvezetőségek instruktorainak meghívásáról, a levéllel kapcsolatos észrevételeiket juttassák el a szakvezetőségekhez. Az I. évfolyam és az utolsó éves alapszervezetek nem választanak új vezetőséget. Az I. évfolyam alapszervezetei 1-1 főt küldöttként közvetlenül választanak az egyetemi küldöttértekezletre, a többi a szakok nagyságától függően 2-4 küldöttet a szakküldött-értekezletre.

A taggyűlések után a beszedett tagdíj ellenében a szakvezetőségektől átvehetik az új tagkönyveket, és ide kell március 12-ig visszaadni az adatszolgáltató részt.

Alapszervezeteink tegyenek javaslatot a szakvezetőségek és a KISZ-bizottság tagjaira, a kari és egyetemi tanács hallgatói képviselőire, az egyetemi, kerületi küldöttértekezlet és a kongresszus küldöttéire.

Március 9-21. között lesznek a szakküldöttértekezletek. A szakvezetőségek a kongresszusi levél vitáinak összegzését, illetve az éves munkáról szóló beszámolót írásban terjesztik a küldöttértekezletre. Újjáválasztjuk a szakvezetőségeket, a kari tanácsok

hallgatói képviselőit. A szakvezetőségek küldöttértekezletek a szakok létszámának arányában karonként 20 küldöttet választanak az egyetemi küldöttértekezletre. Javaslattal tesznek a kerületi és a kongresszusi küldötteinkre, az egyetemi tanács hallgatói tagjaira (karonként 1 fő).

Április 2-án tartjuk az évi egyetemi küldöttgyűlést. Javasolt napirendjei: a KISZ-bizottság beszámolója az egyetemi KISZ-szervezet 1976 óta végzett munkájáról, a kongresszusi levél egyetemi vitájának tapasztalatai, a KISZ-biz., az ET-tagok, a kerületi és a kongresszusi küldöttek megválasztása. A KISZ X. kongresszusára minden ezer fő után 1 küldöttet a szervezetek közvetlenül választanak. Így egyetemi KISZ-szervezetünk is 1 küldöttet közvetlenül delegál.

A kongresszus további résztvevőit a megyei, illetve a budapesti értekezletek választják meg.

Kérjük KISZ-tagjainkat, vezetőségeinket, az egyetemi párt-szervezetet, hogy saját munkájukkal, javaslataikkal segítsék elő kongresszusi felkészülésünket, az egyetemi KISZ feladatainak meghatározását.

KISZ-BIZOTTSÁG

Júlia

Könnyű kiskabátban

Kari tanács

A statisztika félév-és óraszám-növeléséről

Az ipari kar tanácsa 1980. december 17-én ülést tartott. Legfőbb napirendi pontként megtárgyalta a statisztika oktatásának helyzetét és továbbfejlesztését. A témáról a tanszék által készített írásos elemzés is a tanács tagjainak a rendelkezésére állt. Ez tartalmazza a tárgy oktatásának jelenlegi struktúráját, és a tanszék értékelését ennek eredményeiről, gondjairól. A tanszék a továbbfejlesztésre vonatkozó javaslatát is kidolgozta. A határozati javaslatban szerepel, hogy: „Az általános statisztikai, módszertani ismeretek elsajátítására rendelkezésre álló két félévet teljes egészében kitölti az általános módszertani tananyag... A jobb készségfejlesztés érdekében — az oktatáskorszerűsítéssel összhangban megfontolandó a gyakorlati foglalkozások arányának növelése. Így az általános statisztika oktatásában az 1-3 heti óraszám-megoszlást tartjuk éleszerűnek...”. Az 5. szemeszterben statisztikai módszertani tárgyként gazdasági statisztika elnevezéssel egy koncepciójában egységes szakmódszertani tananyag kidolgozását tervezik. „A képzési célok megvalósítása érdekében elengedhetetlenül szükséges perspektívában e statisztikai tárgynál a két féléves oktatásra való viszatérés, s a kollokviummal történő számadás... Addig is, amíg az újabb képzéskorszerűsítési tervek reálizálhatók, szükséges a statisztikai óraszám féléven belüli növelése minden szakon egy órával, így a heti óraszám

négy órára növelése. Erre a jelenlegi tantervi keretek is — minimális átrendezéssel — biztosítanak lehetőséget.”

A hozzászólások általában egyetértettek az elhangzottakkal. Koncz Katalin (munkatud. tanszék): „A statisztikai tanszék munkája tartalma és színvonala szerint is egyike a legjobbaknak az egyetemen. Jó a fejlesztési irány, hogy az oktatást a jelenleginél több hallgatóra terjesszék ki, s hogy a képzés időben is hosszabb legyen, ez segítene a hallgatók rossz módszertani képzettségén.” Szabados Anna (ipargazd. tanszék) elvileg az óraszám emelése mellett lenne, de felhívta a figyelmet arra, hogy több tanszéknek van félév- és óraszám-növelési igénye, de a hallgatók órárendje már így is zsúfolt. Volt olyan hozzászólás is, amely támogatja a statisztika oktatási idejének növelését, de úgy, hogy a hallgatók terhelése ne nőjön. Máriás Antal (szervezés tanszék) szerint a statisztika alapvető fontosságú tárgy, ezért támogatta a félév és az óraszám növelését és javasolta, hogy az általános statisztikát szigorlat zárja. Kovács Sándor (szervezés tanszék) hozzászólásában a módszertani tárgyak elméleti képzésbe való beillesztésének sürgető feladatáról is szolt.

További hozzászólások után a kar tanácsa határozatot elfogadta. Ezután a tanács aktuális kérdésekben tájékozódott, illetve döntött. A kari tanács ülésén a diákok képviselője nem volt jelen.

m.

Bajtársak

Mackó(s) felső(s)

Felcsaptam felügyelő tanárnak

„Puskázásnál azonnal elvesszük a dolgozatot, de, ha valaki valahol megakad, annak segítünk valamelyest, hogy tovább tudjon haladni. Ezzel igyekszünk pótolni az írásbelin a személyes kapcsolatot hiányát.” Így igazított el Kollarik Amália az elsőök egyik gazdaságtárgyvizsgálóját. És még felkészített, hogy a különböző kérdésekre, mik a helyes válaszok, nehogy tudománvom csődöt mondjon, ha valaki felteszi a kezét.

Viszonylagos nyugalom fogad bennünket, amikor kezünkben a vizsgalappal belépünk az I. előadóterembe. Nincs túlzottan sok vizsgázó ma, de a terem „alsóházi” nagyjából kitöltődött, ha nem akadna 6-8 vállalkozó, aki a „felsőházi” választja, valószínűleg biztonsági céllal. Persze, ők még nem tudják, amibe engem Bora Gyula, az egyik felügyelőtanár beavat, tudniillik, hogy

vet az egyik lány padjából, s precízen bemondja az oldalzámokat, amelyeken megtalálható a válasz. No, persze nem azzal a céllal, hogy most mindenki fellapozza, hanem mintegy igazolandó a kérdés jogosságát. Azt már nekem mondja halkán, hogy általában a könyv végéig nem szoktak eljutni a diákok, ezért a számos finom tudakozás. A könyv tulajdonosa közben elsápad, „leizzad”, tekintete merevvé válik. Először nem tudom mire vélni ezt a reakciót. *Belenézek az említett lapokba, s véletlenül úgy nyitom ki, hogy a hátsó kemény borító alatt*

megvillan a segédeszköz.

Gyorsan összecsukom a könyvet, s visszacsúsztatom a padba. Végül is nem használtam. A lány érezhetően megkönnyebbül, én meg rovom tovább a padosorokat.

Az alsó- és felsőszint közötti területen áll lesben a tanszéki térképszerkesztő. Vizsgáló szemem a sráckra veti. Saját bevallása szerint elég nagy biztonsággal meg tudja állapítani bárki viselkedéséről, hogy puskázik-e vagy sem. Biztat, hogy figyeljem a jobb szélén ülő két lányt, erős a gyanúja. „Nézzé csak, szinte állandóan a levegőt bámulják, alig írnak valamit, csak a megfelelő pillanatra várnak, hogy elővehessék a puskát.” Egy ideig figyelem őket, aztán megugrom. Néha elsétálok mellettük, szépen telik a papírjuk.

Egy srác negyedszer hív magához; ez bizony már a negyedik kérdést jelenti. Még mindig bizik bennem, pedig már beavattam, hogy ha lehet, ne tőlem várja a megválasztást. Átírom persze a válaszok helyzetét, s szöveg Bora tanár úrnak, hogy inkább segítsen ő, többre megy vele a fiú.

A padosor szélén szintén ül egy srác, aki, ki tudja hányadszor invitál a társaságába. Érdekes módon ő mindig technikai jellegű kérdésekkel traktál: „milyen adatokat kell megörökíteni a dolgozat fedőlapján, meddig lehet írni, s amúgy hány óra van?” Várom már, mikor rukkol ki a valódi kérdéssel. Úgy látszik azonban félreismerem, s ezúttal csal az emberismeretem: az elsőket közölt adja be a vizsgalaplát.

Sokan kínlódnak még a különböző városok és országok elhelyezésével. Nagy műgonddal rajzolgatják be a kis pontocskákat, de számos esetben konzultálnak a szomszédal. Előfordul, hogy ázsiai országot az amerikai féltekére helyeznek.

Mind többen fejezik be idő előtt az írást. Bora tanár úr szerint ma már olyanok jöttek, akik nem ellenállhatatlanul érdeklődnek a földrajz iránt.

Egyestől ötösig mindenféle jegy született, zömmel kettes, harmas.

Végül is csendes vizsga volt. **Borsi László**

rójuk különös gonddal figyel

majd, hiszen nem véletlenül választották azt a messzi eső helyet. „En évek óta hangoztatom” — így a tanár úr — „hogy a legbiztosabb hely a vizsgán az első sor, ez eszik ki leginkább a látóképből.”

Gondosan kiosztjuk a kérdéseket az indexek ellenében. Van, akinek úgy remeg a keze, hogy jobbnak látom a padra tenni a feladatlapot, akad olyan, aki megváltást várva mosolyog rám (ily módon próbál kapcsolatot kialakítani, hogy a későbbiekben nyugodtan odahívasson magához), de olyan is van, aki rezignáltan, flegmán, veszi át a kérdéseket. Nem nehéz a vizsgasor, olyan mint máskor. Egylé-

gyek egészen biztos valamiben —, de félre nem vezetnek senkit sem.)

Egyre többen érdeklődnek a közlekedéssel kapcsolatos kérdések iránt. A sokadik rafinált segélykérés után Bora Gyula előhalássza a tanköny-

elered az orra vére.

Borzasztó balszerencse. Még alig jutott valamire. Bora Gyula felajánlja neki, hogy halassza el a vizsgát, de a lány nem él vele. Felendülnek szépen sorban a karok is. (Elhatározom, hogy inkább nem segíték — ha nem va-

gyok egészen biztos valamiben —, de félre nem vezetnek senkit sem.)

Egyre többen érdeklődnek a közlekedéssel kapcsolatos kérdések iránt. A sokadik rafinált segélykérés után Bora Gyula előhalássza a tanköny-

Begyűjtési tapasztalatok

Kétségtelen, hogy nincs olyan szorgalmi időszak, amikor annyit vitáznának az egyetemisták, mint bármelyik vizsgaidőszakban. E négy-öt hetes elmélyült tanulás idején rendelkezünk a legátfogóbb ismeretekkel szakmánk területeiről. Természetes, hogy Dunát lehetne rekeszteni ötleteinkkel, kételyeinkkel, vágyainkkal.

A nyáron végzőknek gondjaik egyre életszerűbbé, gyakorlatiasabbá válnak. Ami a rutint illeti, hiába van a hátk mögött csaknem negyven vizsga, a jó képességek is csak huszadika táján morzsolgát fel a hat válogatott akadályt. A harci tapasztalat a tanár-diák vadászatban inkább a jobb jegyekben nyilvánul meg. Harminc nap alatt hat vizsga és közben két ünnep — egy kicsit sok.

„Karácsonykor csak az vizsgaszál, hogy utoljára zavarja meg az ünnepet a szigorú druk. Igaz, jövőre lehet, hogy 24-én délutánig dolgozni kell, és talán szilveszterkor is benn kell maradni...” Valljuk be őszintén, az egyetemisták sópánkodásai csak egy-egy hónapig tartanak.

A vizsgák sűrűjében

Az egyetemi ifjúság főhadiszállása a kollégium. A legerősebb a Kinizsi, bár a Makarencó is elég szigorú. Stratégiai eszközözzé váltak a jegyzetek. A liftben az egyik srác fejfájásra panaszkodik, bár most jött föl a tornateremből. Bőbe bevész egy nyugtatót és kávét iszik rá. N, aki olyan meggyőzően beszél a magyar gazdaság javításának módjáról, évfolyamcsúccsal, húszmillió forintos veszteséggel zárta a döntési jateköt. Igaz, cégtársa nem volt hajlandó részt venni a közös fervezésben. Csupán a szelvényt akarta vagdosni, helyette UV-szelvényért fizetett.

Szociológiából nem veszedelmes a vizsga, viszont az anyag annál érdekesebb. Milyen kár, hogy az „empirikus szociológia” könyv ahol csak módjában áll, idegen szavakat használ. A társadalom- és gazdaságszociológiai cikkek értékes anyagai a Közgáz ismeretanyagának. Ha csupán arra emlékeztetünk, hogy a tervezés nemcsak gazdasági, hanem társadalmi is, máris látszik, hogy a közgazdász felerészben

szociológus. De nem mindegy, hogy tudatosan, vagy ösztönösen! A szociológia biztosítja többek között a visszacsatolást az irányításhoz. Mi sem fontosabb tehát annál, hogy milyen pontos. Akkor jó, ha akár több fokozaton át is, eljut az okozati kérdés, a végső okig, és emellett komplex is. Izgalmas kutatni az iskola hibáit, de szerintem nem elég feltárni azt, hogy vannak elitiskolák, a kérdés az, hogy miért van elit?

A Világgazdaságtan féléves anyaga akár szigorlatnak is megfelelne, de hát h'ja, a világgazdaság is nagy. Néhány anyagrész, például az integráció kérdése, a KGST (és az EGK) problémái, kicsit korábban is el kellett volna. Eltelik három év anélkül, hogy ezen általános közgazdászmuveltséghez tartozó anyagot ismerné a hallgatóság.

„Korunk világgazdasága” harmadik kötetéhez általában csak a könyvtárban lehetett hozzájutni. A tananyag rendkívül érdekes és igaznak tűnik. A leleményes diákság zöld, sárga, kék, piros, barna, fekete filctollal tökéletesen feldolgozta a másféloldos oldalnyi irodalmat. Remekül tanulható.

Néhány fölöslegesnek tűnő idegen kifejezésen azért mosolyogtunk. Kedvenc mondatunk mellé szinte valamennyi olvasó jegyzett többé-kevésbé közeli fordítást. Minden rejtett szándék nélkül, csupán a színesítés kedvéért, íme a mondat, zárójelben az értelmezésekkel:

„A kauzális (okszerű) összefüggések interdependenciákkal (kétoldali kölcsönös függés) való helyettesítése talán még sosem nyert olyan önálló elméleti kifejeződést és a tiszta tautológia (szócséplés) sem emelkedett még olyan magas piederstálra (Ld.: Pietá, keresztőlra lábra állított; — emelvény, erkölcsi magasztal) mint a circulus vitiosus koncepcióban”. Körben forgó hibás okoskodás; fonák gyűrű; vétkeg, hibás, hiányos kör; ördögi kör elmélet — és a kigyó a saját farkába harapott).

Marxizmust tanulunk interpretálóktól

Elsős-tájékoztató hangzott el, 1977-ben, hogy az igazi közgazdász válás egyik feltétele, a Tőke elolvasása. Ennek a feltételnek talán az évfolyamok

töredéke tesz eleget. De itt vannak a többi, jóval könnyebben emészthető Marx—Engels és Lenin könyvek. Olvasni kellene belőlük, hogy megérezzük a kor zamatát, melyben az elmélet született. Marx és Engels levelei páratlan kordokumentumok. Hús-vér emberek rajzolódnak ki a sorokból, politikai képletpapok, történelmi események napi aktualitásban tállalva.

Nemcsak az elmélet történet tanszék problémája a marxizmus oktatása, hanem az egyetemé. Most sok tanszék foglalkozik vele, de az eredmény nem kielégítő. Az oktatás egész szerkezetét át kellene alakítani. Igazán elmélyült tanulást kevesen folytatnak.

Mennyit változott a világ egy század alatt. Engelsék odaültek a könyvekhez és olvasták őket. Ma előttem a rádiómagnó, mögöttem a televízió. A világpolitikában kisebb a döntések szabadságfoka. Olyannyira, hogy lakásainkban gondolatlanul pihenne bármelyik pillanatban világtörténelmi esemény részesei lehetünk. Egy gombnyomásra leghet a Föld-arc bőre, a bioszféra.

Egy nappal az elmélet történet-vizsgám után játszott a televízió a Patyomkin páncélost. Ez a film záradék a klaszszikusok műveihöz. Itt jelenik meg először a proletariátus mint a saját céljait szolgáló gépek mozgatója. A gép ellenéből szövetségessé lép, alakul át. Ma már csak fel kellene szabadítanunk „alkotó energiánkat”. Csak akarni kell!

Lenin elméletében-tevékenységében talán a legjellemzőbb elem a döntő láncszem, a fő feladat felfogás. De hát ezt úgy megtanulni, hogy valaki három-négy oldalban ismertet száraz vagy sokkal többet — nem lehet.

Mindennapjainkban most ott tartunk, hogy az árakban is megjelennek már mulasztásaink, esetenkénti lustaságunk költsége. De sokáig nem mondhatunk le az önköltségsökkenés eddig hangzatosított elvéről.

Távorról sem merítettük ki ezzel a vizsgaidőszak szülte gondolatok tengerét. Néhány jó tanács az alsó évfolyamoknak, némi javító szándékú sor a reménybeli olvasó illetékesekhez — ez az amire vállalkozhattunk.

Balázs Gusztáv

Országos TDK-konferencia a közgázon!

Idén 25 éve annak, hogy az egyetemeken és a főiskolákon tudományos diákkörök működnek. Azóta rendezik meg egyik-két évenként a diákkörök országos konferenciáját is, idén sorrendben a tizenötödiket. Amikor először hallottam, hogy 1981-ben a TDK-k marxizmus-leninizmus szekciójának országos versenyét egyetemünk rendezi, kétségeim támadtak: vajon kibír-e a közgáz most egy ilyen nagyszabású, reprezentatív rendezvényt.

Egyszer, 1969-ben a marxizmus-leninizmus és a közgazdasági szekció országos tanácskozásának otthont adott már a közgáz — mondja Liener Péter, a szervező bizottság titkára. — Az ideológiai dolgozatok versenyét legutóbb 1979-ben a Semmelweis Orvostudományi Egyetem rendezte meg, s akkor vállalta el egyetemünk az idei konferenciát. A rekonstrukció akkori állása szerint ez akkor valóban merésznek tűnt, mert úgy nézett ki, hogy a főépületre egyáltalán nem számíthatunk. A téli vakolatleverekekkel azonban ez a gond megszűnt, a szemináriumtermek jelenlegi állapotukban

már megfelelnek a tanácskozásnak.

Az már egy más kérdés, hogy a Közgáz a maga szervezetségével, vagy szervezetlenségével, a KISZ jelenlegi ereje, vagy erőtlensége mellett mennyiben alkalmas egy országos konferencia megrendezésére.

— Mindezek ellenére hol tart most a szervezés?

— Októberben fogtunk neki komolyan a munkának, már egy viszonylag pontos forgatókönyv birtokában. Az már biztos, hogy a konferenciára április 15—17. között sor kerül. A megnyitót az aulában tartjuk majd, ehhez a hagyományoknak megfelelően a szakmai közelet egy neves személyiségét szeretnénk előadásra felkérni. A szekciósülés már délután megkezdődnek, és másnap folytatódnak majd. Az első estére filmvetítést tervezünk, a második programja még nem alakult ki. De mindenképpen a személyes ismerkedésre szeretnénk alkalmat teremteni a résztvevőknek. Az eddigi terveink szerint a vendégek a menzán fognak étkezní, és ha minden sikerül, akkor az újonnan átadott Ráday utcai Kollégiumban laknak majd.

— Hány résztvevőt vár a szervezőbizottság?

— Eddig 225 dolgozat érkezett be, még néhányra számíthatunk. A diákokat bizonyára elkíséri majd egy-két oktató is, a vendégek száma így még nem végleges. Most folyik a dolgozatok szekciókba sorolása, ami nem könnyű munka, hiszen a pársoros rövid ismeretők alapján nehéz eldönteni, melyek a viszonylag hasonló tartalmú dolgozatok. Egyelőre

12—13 szekció létrehozása

látszik indokoltnak. A dijakról még nincs pontos határozat, a felolvasott dolgozatok 20—25

százalékát van módunk Nivódíjjal jutalmazni. Az már biztos, hogy megszűnik a korábbi első, második és harmadik díj és helyettük egységes Nivódíj-jak lesznek.

— Bár csak egy-két dolgozat jelentkezési lapjába pillantottam be, úgy vélem jónéhány izgalmas téma kerül majd napirendre. Látok itt három írást is

a csövesekről,

van dolgozat a terrorizmusról, akad, aki a magyar beat nemzedékről, s van aki a 60-as, 70-es évek Nyugat-Európájának fiatalágáról írt, több szociológiai vizsgálat közül az egyetemistákról, születtek munkák a SZET-ről, hogy csak néhányat említsék. Bizonyára érdekes vita is kibontakozhatna, ha a hallgatóság érdemben tájékozott lenne a dolgozatok tartalmáról. Van-e mód a betekintésre?

— A dolgozatok harmadik példányát a közeljövőben címlistával és katalógussal elátrva átadjuk a könyvtárnak, ahol bárki még a verseny előtt elolvashatja az öt érdeklő munkákat. Így valóban érdemi vitára is lehetőség nyílik.

— Bár a konferencia körvonalai már kibontakoztak, gondolom bőven van még tenni-való, s ehhez elkelne a segítség is. Ha valaki kedvet érez, hol kapcsolódhat a szervezők munkájába?

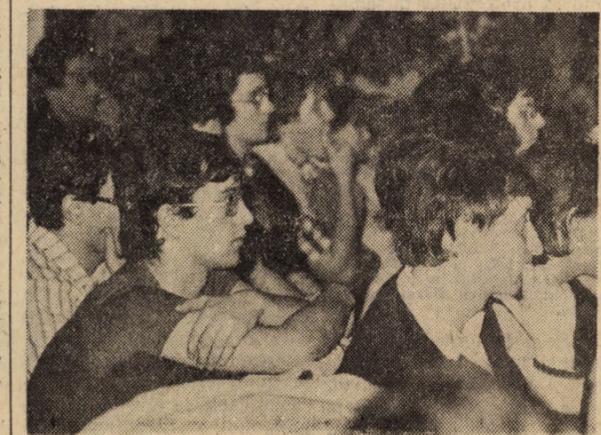
— Valóban, égető szükség lenne, főleg a hallgatók segítségére. Minden zsűribé egy-egy hallgatót is delegálni kívánunk, ehhez 15 diák kellene legalább. Szükség volna minden tereben egy-egy segítőt, aki a technikai eszközöket kezeli és tájékoztatja a vendégeket. Rajtuk kívül körülbelül 30 szervezőre, rendezőre volna szükség a vendégfogadáshoz és a konferencia zavartalan lebonyolításához. Tehát összesen több mint

60 diák segítsége kellene,

de eddig mindössze hárman jöttek. Bárkit szívesen fogadjunk! Ha a hallgatók erre nem vállalkoznak, veszélybe kerül eddigi munkánk és a konferencia megrendezése.

— Köszönöm a tájékoztatást, s talán a lap nyilvánossága segít majd a gondjaink.

M. G.

Új félév kezdődött

Nyilatkozat

A „Közgazdász” 1980. november 27-i számában nagy terjedelmű interjú jelent meg, aláírás helyett H. E. kezdőbetűkkel, „Státus nélküli szerkesztők” címmel. Az interjú olyan valótlan állításokat, a világgazdasági tanszék vezetőjére tett rosszindulatú megállapításokat tartalmaz, amelyek rendkívül károsan orientálják egyetemünk közvéleményét, s főleg hallgatóinkat, akik általában nem ismerik az egyetemi státusok betöltésének feltételeit, még kevésbé azokat a speciális feltételeket, amelyek tanszékünknek a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkársága által biztosított 3 tudományos segédmunkatársi, 2 évre szóló státusaira vonatkoznak. Sajnálatos módon nem ismeri ezeket az egyetemre vonatkozóan, de még kevésbé a szóban forgó tanszéki státusokra megállapítottakat H. E. sem — jöhet csak egy kis tájékozódásra, vagy akár csak egyetlen házi telefonjába került volna annak elkerülése, hogy egyrészt a jelenlegi papírúkéban a „Közgazdász” hasábjait tájékoztatásból eredő, vélt igazságtalanság terjedelmes, drámai teregetésére, a másik oldalon pedig az illetékes párt- és állami szervek által sokszor elismert érdemek ellenkezőjére fordítására, hallgatóink félrevezetésére használják fel.

Ítélnék az olvasók, fme, a tények: 1969-ben a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkárságának vezetője, mint a tanszék vezetőjét megkért, hogy segítsék elő a nemzetközi gazdasági kapcsolatok szakember-utánpótlását, és biztosítsa ennek anyagi feltételeit. Kikötése az volt, a felvételre kerülő szakmai, politikai és emberi szempontból egyaránt kitűnő végzett hallgatóknak vállalniuk kell azt a tudományos témát, amelyből két éves gyakoronoki (jelenleg tudományos segédmunkatársi) idejük alatt kutatásokat folytatnak, doktori értekezést írnak. A két év elteltével vállalt kötelezettségeik teljesítésével az NGKT-nek joga van arra a munkaterületre küldeni a fiatalokat, ahol a leginkább szükség van munkájukra. Munkatársaimmal megbeszélve — mivel e feladat a témától függően nemcsak a tanszékvezetőre hárított többletmunkát — készséggel vállaltuk a felkérés teljesítését azzal a megkötéssel, hogy a gyakoronokok ne számítsanak be a tanszék oktatási normájába, mivel fő feladatuk saját szakemberré képzésük, s a tanszék oktató-nevelő munkájában nagyon kis mértékben főleg tapasztalatszerzési célokból vesznek részt. Ezért a Pénzügyminisztérium a legutóbbi évekig a Tescohoz helyezte hivatalosan e státusokat, de a felvetek munkájukat a tanszéken

végezték, a témában illetékes vezető munkatársaink, továbbá a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkárságának illetékes vezető munkatársai, és a témától függően esetleg más külső szervek szakembereinek segítségével. Ez a szakember-utánpótlási rendszer jól bevált. Az eddigiekben 15 nagy többségükben igen jó munkát végző szakembert adott az országnak, akik közül egy-egy már a közgazdaságtudományok kandidátusa, nemzetközi angol nyelvű folyóirat szerkesztője, mások ismert nevű tudományos kutatók, vagy fontos beosztásokban dolgozó gyakorlati szakemberek lettek. Tanszékünk is az elmúlt évtizedben számos tehetséges, keményen dolgozó, az oktatási-nevelési, tudományos kutatási munkában, mozgalmi feladatok teljesítésében egyaránt kitűnő munkatársat kapott e rendszer segítségével. Szűkebb körökben e tények ismertek, és felsőbb szerveink nemegyszer ki nyilvánították megelégedettségüket, elismerésüket e munkánkért.

Ami az e státusokra történt felvételeket illeti, az eljárás a következő volt az eddigiekben. Összhangban az eredeti megállapodással, a tanszék vezetője két évente megbeszélte a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkárságának e feladattal megbízott fősztályvezetőjével — ritkán magával a titkárság vezetőjével —, hogy milyen témák kutatására, illetve munkaterületekre való felkészítésre célszerű az új munkatársakat felvenni. A tanszékvezető és megbeszélésekről tájékozott a tanszék munkatársait, kérte személyi javaslatukat. Ezenkívül mint a világgazdasági kérdésekkel foglalkozó TDK-konferenciák elnöke, a tanszékvezető szakember-utánpótlási szempontból is odafigyelt a részt vevő hallgatók dolgozataira, szereplésükre. Így az eddigiekben a felvételre kerülteket részben mint a tanszék szakseminaristáit, TDK-ink szereplőit előzetesen már néhány éve ismertük. Akiket tanulmányi, tudományos és mozgalmi munkájuk alapján alkalmasnak ítéltünk arra, hogy a nemzetközi gazdasági kapcsolatok abban az évben megállapodott témáiban, vagy a kért munkaterületeken dolgozzanak, azoktól megkérdeztük, van-e kedvük e munkához. „Igen” válaszuk esetén bekértük életrajzukat. Ily módon évente változó létszámú — tavaly öt — jelentkező közül választottuk ki a tanszéki, a párt- és szakszervezeti bizalmival együtt azt a két végzett hallgatót, akit felvételre javasoltunk az illetékes felsőbb egyetemi szerveknek. Kinevezésüknek a felettes szerveknél is meghatározott előírásai vannak, többek között az illetékes

társadalmi szervek véleményének figyelembevétele. A tanszékvezető dönt ugyan abban, hogy végül is kit javasol felvételre, de mindenkor figyelembe kell vennie a tanszéki párt- és szakszervezeti bizalmik véleményét, s ha véleménykülönbség lenne, ezt előterjesztésében jeleznie kell a felettes szerveknek. A kiválasztásnak ez a demokratikus menete az eddigiekben mindig biztosította, hogy a személyi felvételi előterjesztések — nemcsak tudományos segédmunkatársi, hanem több mint másfél évtizedes tanszékvezetői munkám alatt előfordult minden egyéb esetben is — a tanszéki párt- és szakszervezeti bizalmikkal teljes egyetér-

tésben történtek, s azokat a felettes illetékes szervek vita nélkül jóváhagyták. Az elmúlt évben az NGKB illetékes vezetőjével megbeszéltem a témák olyanok voltak, hogy azokra tekintve Mészáros Ferenc eddigi tanulmányait, tudományos profilját és ambícióit hem lett volna részben alkalmas, de nem is lett volna hasznos sem egy egészen új területre történő átállítást javasolni. Így velem kapcsolatban semmiféle előterjesztés nem történt, a tanszékvezető nem alkalmazott vétőjogot — ti. nincs is ilyen —, és semmiféle konkrét ígéretet nem hangzott el felvételre. Ez nem is hangozhatott el, hiszen ti. mint egy ember nem vehet fel, vagy küldhet el

rendszerünkben valakit. Életrajza még az előtt került hozzám, mielőtt ismertem volna az NGKT-témákra vonatkozó intencióit. Ez utóbbiak között fejlődő országokkal foglalkozó nem szerepelt, és így a kapott témákra személyükben leginkább alkalmas végzett hallgatóink kerültek a tanszéki párt- és szakszervezeti bizalmikkal, a felettes szervekkel teljes egyetértésben felvételre.

Azzal zárnám e nyilatkozatot, hogy rendkívül furcsa, sőt megengedhetetlen gyakorlatnak tartom az ehhez hasonló félrevezető interjúk közlését. Úgy gondolom, hogy az újságírói etika elemi követelménye annak ellenőrzése, hogy a leírtak mennyiben felelnek meg

a valóságnak. Különösen elvárható lett volna egyetemünkön, ahol minden feltétele megvan annak, hogy tanáraink, hallgatóink igaz információkat kapjanak, és ne riasszák el, hanem inkább serkentsék hallgatóinkat jobb és keményebb munkára, a tudományos munka megszeretésére, művelésére. Talán érthető e nyilatkozatból, hogy H. E.-nek nem a világgazdasági tanszéktől, vagy annak vezetőjétől kell féltenie a törekvő fiatalok előrehaladását. Ha H. E. az igazságra törekszik, éppen ellenkező tartalmú és hangvételű cikket, vagy riportot kellett volna írnia.

Dr. Nyilas József
tanszékvezető egyetemi tanár

SZERKESZTŐSÉGI MEGJEGYZÉS:

Tisztelt Nyilas Elvtárs!

Szükségesnek tartunk nyilatkozatával kapcsolatban néhány megjegyzést tenni.

Az Ön által oly súlyosan elmarasztalt cikkéről olvasás közben bizonyára kiderül, hogy ez nemcsak egyszerűen egy interjú, hanem két fiatal portréja, melyben portrébeszélgetés, párbeszéd zajlik annak érdekében, hogy saját szavaikkal, mondanivalójukkal jellemezzék elsősorban a két portréalanyt. Az anyag elkészülté után, mint mindig, szokásunkhoz híven — ahogy azt az újságíró-etika megköveteli — a cikket ellenőriztjük a portré alanyával, és ha időközben megmondhatja magát, és a megindult szerkesztésén kívül, az oktatásban való közreműködés, egy országos TDK első helye) hiábavalónak bizonyult. Mindezek ellenére sem jöhetett a fiatal számításba.

Csalódottságát csak fokozta az a tudat, hogy szándékosan mellőzik. Mert csak erre következtethetett abból az indoklásból, amit igaz, nem személyesen a tanszékvezető közölt vele, csupán közvetetten jutott tudomására. Ezen az információk kívül, amely mellőzte önzetlen egyetemi munkájának értékelését, semmiféle más tájékoztatást nem kapott. Még arról sem, hogy „vele kapcsolatban semmiféle előterjesztés nem történt”, és mint kiderült, az Ön nyilatkozatából anélkül állapította meg a szóban forgó fiatal témára való alkalmatlanságát, hogy vele személyesen beszélt volna, márpedig az önéletrajz beadása óta lassan egy év is eltelt.

A „nagy terjedelmű interjú”-nak minősített portré arra

bája, mert az egyetemi státusok betöltésének mechanizmusa nemcsak az érintett gyakorlati jelöltek, hanem az egyetemi közvélemény előtt is kevésbé ismert. A tanszék döntési mechanizmusával tisztában kellett volna lennie az újságíróknak, de mentségére legyen mondván, hogy érvényesülését tekintve még vannak kivételek sajnos egyetemünkön. Örömmel olvassuk nyilatkozatából, hogy a tanszéki demokratizmusnak a vil. gazd. tanszéken régi hagyományai vannak. Bár szabad legyen megjegyezni, hogy ez a körülmény semmit sem változtat a tényen, nevezetesen azon, ami a portréból is kicseng, tudniillik, hogy minden erőfeszítés, bizonyítás (a fejlődés tanulmányok sorozat 1978-tól megindult szerkesztésén kívül, az oktatásban való közreműködés, egy országos TDK első helye) hiábavalónak bizonyult. Mindezek ellenére sem jöhetett a fiatal számításba.

Csalódottságát csak fokozta az a tudat, hogy szándékosan mellőzik. Mert csak erre következtethetett abból az indoklásból, amit igaz, nem személyesen a tanszékvezető közölt vele, csupán közvetetten jutott tudomására. Ezen az információk kívül, amely mellőzte önzetlen egyetemi munkájának értékelését, semmiféle más tájékoztatást nem kapott. Még arról sem, hogy „vele kapcsolatban semmiféle előterjesztés nem történt”, és mint kiderült, az Ön nyilatkozatából anélkül állapította meg a szóban forgó fiatal témára való alkalmatlanságát, hogy vele személyesen beszélt volna, márpedig az önéletrajz beadása óta lassan egy év is eltelt.

A „nagy terjedelmű interjú”-nak minősített portré arra

mindenesetre jónak bizonyult, hogy a válaszcikk kapcsán közölt nyilatkozatból hivatalosan is értesül a fiatal arról, hogy mi volt az oka, amiért szóba sem kerülhetett. Ha erről mindjárt melegebben beszél a tanszékvezető az érintett személynél, akkor talán megspórolhattuk volna a cikk nem túl derűs végkicsengését, persze nem a papírtakarékosságra való tekintettel...

Ami pedig a tehetséges fiatalok felkarolását illeti, ez

egyik fontos kötelezettsége egyetemünknek, ennél fogva nem ritka eset nálunk. Ez a körülmény mégsem lehet mentés arra, hogy ha csak egy esetről is van szó, abban ne a legnagyobb odafigyeléssel járjunk el. Márpedig itt úgy tűnik, nem minden történet ennek megfelelően, s ez esetben engedjék meg, ha joggal aggodódik az újságíró, a „törekvő” fiatalok előrehaladásáért.

Halay Edit
és a Közgazdász szerkesztőség

vállalkozhat, a szűk elit-e vagy sem. Véleményem szerint azzal, hogy a múltkori cikkben hangsúlyoztam az önállóságot, a kezdeményezés szükségességét, elismertem a decentralizáció tendenciáját, hogy iram a testületek gazdasági szerepének a növekedéséről, megiscsak kimondtam, hogy

a vállalkozást nem tartom a „társadalom szűk elitje privilégiumának”. Viszont megpróbáltam megjelölni a folyamat végpontját, hogy nevezetesen nem az a végpont, hogy egy csoport helyett mondjuk több társadalmi csoport dönt, hanem az, hogy az egész társadalom dönt a saját sorsáról. Az etető vezető út az, hogy a különböző társadalmi csoportok együttműködve, azaz ellentétük egységbe hozása révén próbálnak dönteni az egységes és elvi vezetés koordinálása és ellenőrzése révén.

— Ez a vezetés nem mindenben, de a leglényegesebb kérdésben (pl. magáról a rendszerről) meg dönt, és ezáltal még elkülönül a társadalom többi részétől. Még tovább léteznek egy bizonyos mértékben a kiemelt helyzete. Ez a vezetés azonban, ha következetesen érvényesíti a marxizmus-leninizmus elveit, akkor abban különbözik az elitől, hogy nem a tömegektől való elszigeteltségének a megtartására, hanem éppen a tömegkapcsolatainak az állandó továbbfejlesztésére törekszik. És ami elméleti szempontból talán még világosabb, hogy olyan tevékenységet valósít meg ez a vezetés, amelynek

a célja és a végeredménye mindenféle elit és mindentelje osztály és ezek mindentelje maradványának a teljes megszüntetése. — A soron következő feladat tehát nemcsak az, hogy ne csak egy szűk réteg döntson, vagyis nemcsak a döntések decentralizálása, hanem az is meg kell valósítani, hogy a döntések a mind teljesebb demokrácia felé és ezen keresztül a demokráciának is a megszüntetése felé vezetessen. Ez gyakorlatilag a döntési egységek ellentétének a szabályozását jelenti.

A vállalkozó elnyomja, mert el is kell nyomnia az alárendelt vállalkozást — mondja Pásztor Miklós. De az „alárendelt” mozgalmi egyrészt keretek közé szorítja a vállalkozásokat, másrészt a ténylegesen fennálló korlát, azaz a vállalkozó szükséges diktátuma, kitermeli az „alárendelt” vállalkozásra való törekvését, amelynek a formája az érdekvédelem és az irányításban való részvétel együttesében valósul meg, létrejön a „vezetők” és az „alárendelt” partnersége. Ez azonban maga is csak átmenet afelé, hogy teljes mértékben az egykori „alárendelt” közössége vezessen. Ezen a módon az elnyomás által biztosított fegyelem öntudatos fegyelemmé alakul át. — (Egyébként csak a felszínes elemzés áll meg ott, amikor azt mondja, hogy a „vezetők” vállalkozásának a „vezetők” vállalkozása szab korlátot. A vezetők vállalkozásának is a munka mértéke és minősége az igazi korlátja. Nem

annyt kell dolgozni, amennyit a „vezetők” megszabnak, hanem annyt is szabnak meg, amennyit az emberek minden különösebb kényszer nélkül, önkéntesen vagy meggyőződésre hajlandóak dolgozni. Ez az, ami bizonyos gazdasági problémákat is okozott. A dolgozónak az irányításba való bevonásának a programja, és egyúttal a vállalati önállóság növelése az önkéntesen és tudatosan vállalt jobb munkát szolgálja, az önkéntes munkára ösztönöz és kényszeríti.)

Bizonyíthatannak tartom, és nem is helyénvaló az a kritikai megjegyzés, hogy a demokratizációt az eltérő érdekek és vélemények létével azonosítom. Szerintem is az érdekek egyeztetése és ennek a módja lényeges kérdés. A diktatúra azt fejezi ki, hogy bizonyos antagonisztikus érdekeket nem lehet és nem is akarnak egyeztetni. A demokrácia azt fejezi ki, hogy a nem antagonisztikus, de létező érdekellentéteknek a folyamatos feloldására törekednek. Azonban a demokrácia is csak átmenet afelé, hogy még bizonyos ilyen természetű érdekellentétek is megszűnjenek.

„Mi a biztosíték a demokrácia manipulálásának megakadályozására, amely manipulációt oly jól ismerhetünk a dogmatizmus korából?” — kérdezi Pásztor Miklós. Először vissza kell érdekelni: Volt a dogmatizmus korában olyan demokrácia,

amelyet manipulálni lehetett? — Ami a választ illeti:

A demokrácia és a manipuláció ellentétes fogalmak; minél inkább megvalósul a demokratikus közélet, annál kevesebb a lehetőség a manipulációra. A biztosíték a manipuláció megakadályozására: a dolgozóknak a társadalmi ügyekben irányításban és ellenőrzésben való részvétele, és az, hogy a vezető párt következetesen tudja érvényesíteni a társadalomban a marxista-leninista elméletet és normákat.

Király István cikkének az a részével, amelyben a gazdaságpolitikát és a gazdasági mechanizmust leírja, teljesen egyetérték. A múltkor cikkem szükséges kiegészítésének tartom. Nem értem azonban, hogy miért nem érti Király István, hogy a „Demokrácia és gazdaság” c. cikkben én is lényegében azt írtam, amiről ő is beszél. Beszéltem az önállóságról, a szerkezeti sokszínűségről stb. Lehet, hogy az teszi a dolgot nehezebben érthetővé, hogy ezt az egész átmeneti társadalomalakulattal mozzanataként, részeként, és hangsúlyozottan nem a jelenlegi folyamat végső céljaként, tehát nem öncélként próbáltam bemutatni. Az is szerintem a valóságnak megfelelő állítás, hogy a fejlesztés különböző területei ezen átmeneti társadalmi alakulat törvényszerűségeinek van alávetve. A komplexitás való törekvés hozzájárul ahhoz, hogy a fejlesztés egyes elemeit és azok

helyét pontosabban tudjuk meghatározni. A fejlesztés egyes elemeiből nem, de az egész alakulat vizsgálatából kirajzolódik a jövő, a jövő és a jelen összefüggése. (Szabadon Kölcsey híres mondatára emlékeztetnem: „Messe jövővel komolyan vess össze jelenkort...”)

Ki, milyen kör fog dönteni az egész gazdaságról, mint vállalkozásról? — kérdezi Király István. Erre a kérdésre próbáltam válaszolni akkor, amikor a Parlament és a testületek növekvő gazdasági szerepéről beszéltem. Ehhez még hozzá lehet tenni, hogy a párt vezetésével, elméletének megvalósítása révén, a döntésben megkapják az őket megillető helyet az olyan társadalmi szervezetek, mint a Népfőrd, a szakszervezetek, a vállalati és szövetkezeti érdekképviseleti szervek, a tudományt, és a művészetet képviselő társadalmi szervezetek, az ifjúság és a nőszövetség stb. (XII. kongresszus). Tehát ezeknek a szervezeteknek az együttműködésére alapozott döntés hivatott a társadalmi szintű vállalkozás felé vezető utat megvalósítani.

Igaza van Király Istvánnak abban, hogy szükséges a szövetkezeti forma említése is, és az arra való utalás, hogy sok állami vállalat irányítási rendszerénél ösztönözőbb elemeket tartalmaz. Semmiféle bizonyítékot sem hoz

fel azonban arra Király István, hogy a „Demokrácia és gazdaság” c. cikkben kifejtett álláspont fogalmilag ingadozik. Nem alapozza meg semmivel azt a kijelentését sem, hogy az írásból levonható olyan következtetés, hogy a kisártermelés, a kiskereskedelem fejlesztésére tett mai lépéseket visszalépésnek vagy taktikának tekintem. Nem is ez a felfogásom. Ellenkezőleg: úgy vetődik fel szerintem a probléma, hogy miközben olyan tendencia érvényesül, hogy kiterjed, vagy tovább virágzik az ártermelés — a szükséges mértékben, hogyan alakul a szocialista társadalom fejlődésének, mint az egész társadalmi alakulat fejlődésének a további útja, más szóval mi a jelenlegi gazdasági feladatoknak a társadalmi következménye. És erre talán alkalmazhatónak az a formát, hogy a demokrácia fóruma a modernizált apparátus koordinálásával az egyéb funkciók mellett arra is szolgál, hogy — a lenini kifejezéssel élve — átkarolja, átfogja az ártermelést, és egy leendő, illetve egy folyamatosan kialakuló új társadalmi méretű gazdasági szervezet keretében jelenik meg — miután a különböző társadalmi szervezetek politikai együttműködése lényegesen átkialdja a korábbi gazdasági elkülönültséget.

Gervai Pál

Gondolatok a Psyché-ről

Előzmények

Weöres Sándor Psyché-je 1972-ben jelent meg. Ahhoz, hogy a film egyes részeit és főleg kiterjedt közvéleményformáló hatását megértsük, talán érdemes felidézni azt a vitát, melyet egyebek között ezen Weöres-mű váltott ki irodalmi életünkben. Szilágyi Ákos megkérdőjelezte Weöres lírájának előremutató voltát. Weöres saját emberességét bírtoklás, rang és erőszak nélküli kommunisztikus embernek nevezte. Szándékosan nem használta a kommunista szót, bár kétségkívül hasonló, hasonlítana a gyakorlati materializmus emberképéhez. Csak éppen nem gyakorlati és nem materialista, mivel, hogy a bírtoklást, rangot, erőszakot meg esetlegesen, a cél felé vezető kerülő úton sem tartja felhasználhatónak.

Weöres lírájának esztétikai minőségét elismerve csatlakozik ehhez az ideológiai alapokról támadó szárnyhoz Tóth Dezső is. A másik oldalt Alföldi Jenő képviselte, aki kiállt Weöres mellett, jól kihasználva Szilágyi érvelésének számos hiányosságát. A vitát értékelve megállapítható, hogy Weöres költészetének orientáló hatása marxista alapon megkérdőjelezhető. Azonban azt is le kell szögezni, hogy az irodalompolitikai érdek és a költői orientáció nem azonos Weöres lírájának értelmezésével.

Kritika helyett

E műben Weöres egy totális, mitológikus nőalakban egy időszak költőportréját mintáz-

ta meg. Ez az időszak több idősík egybeomlásával keletkezett és mint ilyen nem is létezhetett. A szerző aprólékos műgonddal fáradozik azon, hogy elhitesse olvasóival Psyché a költőnő egykori létezését. A történet az ő szerelmének (látszólag szerelmének) története a polgári társadalom megszületése, virágzása és hanyatlása idején. Miért kapja Lónyai Erzsébet a félig cigány, félig arisztokrata származású grófnő a Psyché nevet? Mit jelent a név? A Psyché a legbelső emberi lényeg, a lélek jele, mely a görögöknél ennél is többet jelentett: az élet elve, hordozója, fönttartója.

„Weöres alapműve végtelen dimenziókat nyújt arra, hogy a számomra oly izgalmas nő-férfi kapcsolattal, mint alapvető egzisztenciális kérdéssel foglalkozhassunk, intellektuális és érzelmi megközelítésben.” — mondja a film rendezője, Bódy Gábor. Igen ám, csak hogy itt elsődlegesen nem a cselekményben rejülő férfi-nő kapcsolatok az izgalmasak, hanem az, hogy hogyan írta, gondolkodta a költő, ha költőnő lenne. Ha azt mondjuk, a lélek tükré a szem, úgy bizonyosan a költői léleké a vers. Más nevében verset írni, ez az idegen lelkének legpontosabb, legárnyaltabb ismeretét jelenti. Ez a sajátos költői metamorfózis az oka annak, hogy a műben nem a cselekmény a lényeg, hanem a versek, melyek a lélek lehetőségét és változását mutatják. Az előbbi példánál maradva, ha a vers a költői lélek tükré, akkor nem a tükörben megjelenő kép lesz érdekes számunk-

ra, hanem az, hogy milyen szemszögből látjuk a képet, tehát, hogy a tükör hogyan, milyen szögben áll. Mindez azért vetődhet fel, mert ez megkérdőjelezi azt, hogy lehet-e, érdemes-e filmre vinni a könyvet.

Az bizonyos, hogy Bódy az egyetlen lehetséges utat választotta; hogy a cselekmény követése, megjelenítése helyett a látványban kifejezett gondolatokra helyezte a fő hangsúlyt. A gondolatok tartalmi központja a szerelem. Psyché intellektusa a szerelmi tapasztalatban bontakozik ki. Nimfomániája nem pusztán kamaszos kalandvágy, megbotránkozató, kéjszóvár unaloműzés (ahogy a film sugallja), hanem elsősorban az önismeret forrása.

Psyché a külön nem választható lélek és szerelem. A szerelemre való lélek és a lélekre való szerelem. A szerelem két — testi és szellemi — szférában ábrázolja. A két szféra elkülönül egyszerű Psychében, hiszen Nárciszt, Tóth Lacit szereti, de mégis csak az ördöggel (mindenképp mással) ölelkezik. Eljuthatunk azonban oda, hogy végül úgy érezzük, Psyché a testi szerelmet a szellemi szférába emelte. Másrészt elkülönül a két szféra olykor egy-egy jelenetben belül is. Kazinczy vendéglátó asztala körül a vének derűs békében, emelkedetten beszélgetnek, s nem veszik észre, mi történik Psychével. Ott felejtí magát az ifjú Wesselényi Mika báró ölében és elrabolja szüzességét, miközben Kazinczyék a szellemi szférában közöskölnének. Itt már fel-tűnik az a párhuzam is, ami

végigvonul az egész művön; a nyers élet és a finom emelkedettség, a lucskosan testi és az éterien szellemi. Ez a ket-tősség a Patak partján című részben már megjelenik az ösztönös és buja természetesség és a jóneveltség ellentétének formájában. „Ne nézz ide, csak oda / Mert nincs rajtam rokoka.” A szerelem kezdetben pusztán irracionálisnak tűnik (mint ahogy valószínűleg az is). Az intellektuális kapcsolat nélküli szerelem nem okoz se-beket, vagy ha mégis, úgy azok behegednek. Így aztán lovászfűkkel ölelkezik és ha férjet választ, Zedlitzhez köti életét, mert ő az, aki elviseli tartós együttlétét az immár súlyosan vérhajós Tóth Lacival. Weöres a szexuális kapcsolat legintimebb szférájának mo-zzanatait, a testi fellobbanás hevét és a testi kiüregedés hi-degét egyaránt leplezetlenül, de szecessziós szóvirágokkal, hajlékony lágyassággal, sajátos bájjal érzékelteti. Ezeket a je-leneteket nem lehet egyszer-űen megmutatni. (A már em-lített Wesselényi-jelenet a sá-táni humor nélküli unalmas pornográfiává laposodik. A csillagászati távcsőben látott onódszálak képére kivetített ölelkezés, a határtalan, időt-len, kozmikus szerelem bán-tóan direkt szimbóluma lesz.)

A kompozíció az, ahol Weö-res igazi bravúrt alkot. Egy-részt verseket írt Psyché kép-zetbeli kezével, másrészt pró-zát is ugyanazon „pratzni”-val, megszóltatott mást is és beszélt ő maga is. A külön-böző anyagot úgy szedte össze, hogy még mindig maradt elég hézagosság a mese szövevé-

nyeiben, mit az olvasó képze-letére bízott.

Látni egymáshoz illesztett kövekből lesz egésszé a Psyché, miként a vers is érzelme-k, gondolatok, víziók esetleges ta-lálkozásából áll össze. A film első része nagyon jól ráérez erre a laza, asszociatív, eset-leges építkezésre, mely mö-gött állandó talányosság buj-kál. A kamera gyakran, mint fantáziánk csatagol, és hol megpihenni támad kedve, ott mi is szívesen időzünk.

Az egyes versek célja az élmények kifejezése, a versek sorozata pedig a személyiség alakulását, sorsát mintázza. Ez utóbbi bizony nem kap elég hangsúlyt a film egészét tekintve. A versek önmaguk-ban stílusimitációk, nyelvze-tük azonban mégsem azonos Kazinczyék nyelvével, miként Móricz Erdélyének nyelve sem azonos az erdélyi memoár ír-dékával. Tartalom és stílus sa-játosan ötvöződik. Míg például oly erősen érzékelteti a ma-gányt, hogy azt csak József Attila óta szokás, addig a stí-lusa valahol Zrínyi és Arany között éri el az abszolút tö-kélyre emelt virtuozitás szin-tjét. Finomkodó régiesség gyakra-n vaskos népiességgel keve-redik. Nehézkessége olykor megindítóvá válik. Szándékol-tan kihangsúlyozott régiessége megfoghatatlan távolságba helyezi a szereplőket, eltávolít kicsit a műalkotástól. Mi le-het a funkciója ennek az el-távolításnak? Az, hogy Weöres elidegenültségét megértsük. Mégpedig a lét és az élet dua-lizmusát, azt, hogy az érzelmi és az eszmei az ember tuda-tában külön áll. Az érzelme-k számára a világ tünemény, de a tünemények és az eszmék köre nem egyezik minden esetben.

Psyché verseiben franciás, németes, latinos kifejezések sokaságát használja, de ezt ne-véltetése és a kor irodalmi nyelve indokoltá teszi. Ezzel azonban Psyché, mintegy hi-lelteti Weöres modern költői tudatosságát használt idegen szavait, melyek a verset ki-emelni avatottak az anyanyelv közegéből, mintegy kinyitják a többi nyelv előtt. Ezt a nyitást a film nem tudja elérni. Bár ebbe az irányba nagy lépést jelentett (volna) a főszereplő Patricia Adriani kiválasztása. (Túl azon, hogy remekül rá-érez Weöres világára, felismeri Psychében a szabadság éne-két és a vonzó, sugárzó vitalitást) elsősorban azzal, hogy nem egy magyar nőt játszik, hanem egy európaibbat annál. Ugyanakkor a film stílusában (lassúságában, esztétikai mo-dorosságában) tipikusan ma-gyar. Ahelyett, hogy mélyebb-ra hatolna, ismétléssel akar el-fogadtatni helyzeteket, és ami ennél is nagyobb baj, eszkö-zöket, szimbólumokat is. Nincs az a csodálatosan úsztatott ég, vagy pirotechnikai bravúr, amely funkciótlan ismételtetések során ne veszítene el eszté-tikai értékét és tartalmi jelentését.

Érdemes egy kicsit előző-ni Nárcisz figurájánál is. Ung-várnémeti Tóth László absztra-kt mitológikus költészetében nárcisztikus mentalitás ragyog. Psyché ennek épp ellenkezője. Csupa érzékiség, konkrétás, nyüzsgés és változás. Nárcisz önző. De önzése nem az élet emberének önzése. Karrieriz-musa, önérvényesítő akarata mindig magasabb, fentebb célt szolgál. Udo Kier jól látja meg, hogy olyan ember, aki sohasem felejtí el, honnan jött, aki sosem tudja, hová is te-gye magát, kicsit ügyetlen, su-ta, de mindig képes arra, hogy túllépjén élete egy-egy szaka-szán. Azonban Kier túl eszre-len, túl merev figurát ábrá-zol, kevés líraisággal, holott nárcisztikus szenvedésének e líraiság adja magyarázatát. Ami miatt Nárciszt mégis elfogadjuk, az Cserhalmi zseniális hangja, amely nem-csak lágy líraiságot, de szelíd intellektualitást is sugároz. Kier mozgása, játéka csak egy-egy jelenetben igazi partner ehhez. (Ilyen például az a je-lenet, amikor Laci megmutatja Lidinek a prizmat, mely-ben a tudomány szimbólumát látja. A lányt lenyűgözik a különös, csillogó fények, s cso-dát lát benne.)

A látványról már esett szó, de az említett negatívumok ellenére való igaz, szép képe-

ket komponált a Bódy-Hil-debrand páros (és a hatalmas technikai apparátus). A vörös bányászszak és a lila löve-sény csodálatos víziók és alig-ha minősíthető öncélú giccs-nek, ha elfogadjuk, hogy nem a valóság reprodukálása a cél, hanem a színeknek önálló funkcionális szerepük van. Vé-gzetül szabad legyen emlé-keztetnem az Előzmények cím-szó alatt ismertetett vitára. Vé-leményem szerint annak nem kis szerepe van abban, hogy Bódy megfejtette filmjét egy jókora adag társadalmi mon-danivalóval. Gondolok itt arra a több mint fél évszázadra, amit hozzátett a műhöz, azon belül elsősorban a fasizmusra való utalásokra, a kabaréjele-netek divatos személyiség- és felelősségfeladás attitűdjére. Ezzel kívánt Bódy egrészt ál-lást foglalni a vitában, más-részt modernizálni. Moderni-zálni nem a filmet akarta, hisz az enélkül is elég modern lett volna, hanem Weörest, meg-mutatva, hogyan ér véget, ho-gyan robban szét története, fé-nyét a jövőbe vetítve.

Márpedig Weöres Psyché-je nem modern mű. Frank Ker-mode, a Cambridge Egyetem professzora, az egyik legjelentősebb angol irodalomszertéta mondja: „Modern mű az, amelyben a hipotézis és a fikció átvetette a mítosz szerepét”. A múlt és a jövő valósága megközelíthetetlen egy elvont gondolat nélkül. A görögök óta a képzőművészetek (és a művészetek általában) ilyen-lyenkor gyakran mitológikus ele-mekhez folyamodtak segítség-gért, miként ezt tette, teszi Weöres is, kinél a mítosz ré-gi fényében tűnődök.

Filozófia

A műalkotás önmagában lát-szat. Azonban a lét teljességé-hz képest az élet is látszat, s ilyen vonatkozásban tehát élet és mű azonos minőség. Az esztétikum alkotta világ azonos a realitások világával. Az élet valamennyi eleme, sőt azok összessége is részle-ges. Az alkotás célja nem le-het más, mint ennek a részle-gesnek a segítségével fejez-ni ki a lét lényegi, szubsztan-cióális azonosságát, mely az érzelmi mélyén rejlik.

Összegzés és vallomás

Tudvalevő, egy kritikanak el-sősorban orientálnia kell. El-nézést kérve az eddigi, eset-leg nem elég direkt fogalma-zásért, összességében a Psyché e sorok írója olyan filmnek tartja, melyet számos hibája és terjedőssége ellenére is ér-demes megnézni, mert szép.

A látványt szavakba átten-ni, varázsát visszaadni, de-ko-dolni, szinte lehetetlen, melyet azonban a kritikusknak (kriti-kált írónak) újra és újra meg kell kísérelni, mert a képek megidézése nélkül, bizonyíté-kát veszti el, katoná lesz, nem-csak fegyver nélkül, de cél nélkül is.

Lux Walter

Századik születésnap kiállítás a Nemzeti Galériában

Medgyessy Ferenc félévszázados alkotói tevékenységének méltán sokat csodált kis bronz- és kőszobraival ünnepeljük a mestert Budapesten.

A kiállítóterem tablói sorakoznak a „szobrászi rajzok” — váltakozva domborművekkel — roppant egyszerűségekkel és tisztasággal sugárzó vonalrendjükkel.

Medgyessy rajzain pontosan nyomom követhető a művész elménytől a műig tartó alkotói útja — a gondolat rajzi eszközökkel alkotássá átváltó módja. (Papír, tus, ceruza, kréta, toll.)

Az emberi test harmóniáját önfeledten csodáló és örökös az azt kutató művész véleménye jut el hozzánk a rajzokon keresztül a formálás és az eszközök sokféleségével, de összetéveszthetetlenül Medgyessy-magatartással. Hogy milyen jelentőséggel bírt a rajzolás mindenütt és mindenkor számára ő maga fogalmazta meg pontosan: „Évtizedek jöttem-mentek, míg rájöttem, hogy szobrász leszek és hogy rajzaimon keresztül leszek azzá. — Pedig közben már orvos is lettem, aztán egy merész kanyarodással festőnek készültem, míg végre befutottam szobrásznak folytonos rajzolások között.”

A kiállításon a látogató élvezné is ezeket a szép rajzokat, ha szerencsésen lenne a rendezés és a fényt nem zárták volna ki a teremből. Igen sajnálatosnak vélem az emlékkiállítás színvonalának alacsony szintjét. Múltatlan a mester munkáihoz és magához a kiállítási intézményhez is.

A rajzaiban a lényegi harmóniákat feltáró művészi át-lényegítés a szigorúbb tör-vényeket diktáló anyagokban, köben, bronzban is megjelen-nek.

Medgyessy Ferenc életmű-vének a magyar meg az egyetemes huszadik századi művészetben elfoglalt helyét elemezni elhithető módon a kiállítás „töredék” jellege miatt nem lehet.

Röviden talán csak annyit, hogy tanulmányait a század-

eleji művészeti élet kohójá-ban, Párizsban kezdte a nagy múzeumok széles skálájú gyűjteményeivel a háttérben.

Ez az együttes létezése a múltnak és a napi valóságuk-nak a kutató, maga útját ke-resző, kíváncsi embernek a vá-lasztható lehetőségeket fel-tárta. Tudott választani.

Első jelentős sikerét is 1937-ben Párizs adta a „deb-receni nagy ülő bronzok”-ért (Művészet, Tudomány, Népművészet, Régészet) a Grand Prix-díjjal.

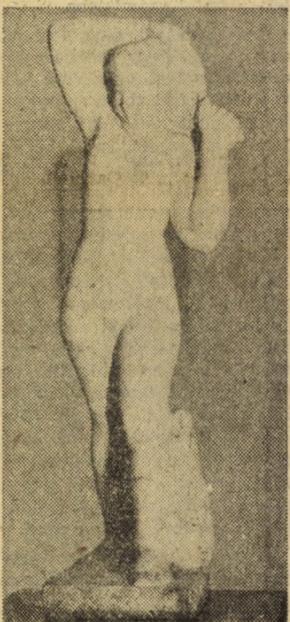
Az emlékkiállítás kis bron-zal és kővel közt szívesen időző látogató felfedezheti a bronz szobor szabadabb moz-gását és a kőszobrok szigorú tömbszerűségét, az anyag végtelen tisztelétét, a mozgás, a karakter és a téri gondo-lat megoldásának érzelmeket sugalló harmóniáját.

Ezek a női figurák — nem — Medgyessynél mincseinek fi-gurák, talán szerencsésen meg-közelítést az alakok a leg-egyszerűbb, természetesen nőies, két befejezett mozdul-tat között állapotot rögzítenek, így olyan belső feszültségeket hordoznak, amelyekből (amiktől) igenlő választ köz-vevitének a létezés örömről.

Ezek a szobrok bármilyen téri — gondolat hordozói is, a művész maga által meg-szabott követelménynek tesz-nek eleget: „Minden forma, felület és vonal befelé for-duljon, soha kifelé. Ez adja a feszítő erőt.”

A következetes megvalósítá-sa a szobrain éppúgy, mint a domborművein —, legyen az kispasztika vagy köztéri műalkotás —, a feszültség ál-landó jelenlétével a dédelgetett szobrászi — emberi gondolatot kivetíti a mű téri környezetére is.

A legszebb megvalósítását érzem művész törekvéseinek a „Táncosnő (1954)” című a kiállításon három megformá-lásban bemutatott bronzszob-rokban. (Budapestben a Kál-vin téren, az autók zavarba-ejtő nagy folyamában helyez-ték el, a 165 cm-ével nem győzi le az autópáradatot, saj-nos.)

A haját csavaró

Oly önfeledten és magával ragadó módon mozdul a Táncosnő, hogy hallani véli a figyelő a zenét is.

A ruhájának rendőzete, az alóla kisérlő test formái könnyedséget és a mozdulat-lanságban mozgást kölcsönöz-nek a két tánc lépés közben levő kedves alaknak. Való-ban ezen a szobron is a moz-gások befelé irányulnak, zár-tak.

A „Támaszkodó” (1923) kis bronz, a „Haját csavaró” (Debreceni Vénusz) (1942) a pályakezdő és a művészi ön-megvalósítás nehéz időszaká-ban született szobrok a meg-közelítés tekintetében nem különböznek.

Amíg a „Támaszkodó” nyurga, biztonságot sugárzó bronzalakja valahol viseli a párizsi hatásokat, addig a „Haját csavaró” karaktere-ben, mozgásában nemcsak a más anyagi minőség miatt, de szellemiségében mást, pogá-nyabb, természethez közele-bbi világot mutat, amit a mes-ter azzal a megdöbbentő ha-tással ér el, hogy a szemlé-lő szinte érzi, milyen kö-tőbből lép elő archaikus mosollval az arcan szabadon kitaruló mozgólátal.

Rabinovszky Máriusz 1924 Ars Una cikkéből: „Ami egész oeuvre-jében közös, az: ... a forma pozitív szerete-te s lapidáris szükségesség-

A táncosnő

Az emlékkiállítás a szobrász-ral való terbe állítás, a tel-jeesen világos ütközhetőség s végülis a rusztikus föld-höz kötöttségnek többé ke-vésbé kiütözhető ereje. Med-gyessy az egyszerű tömonda-tok embere.”

Támaszkodó

Péceli Margit grafikus

Válogatás egy vizsgaidőszak foszlányaiból

„Az emberek ésszel és lelkiismerettel bírván, egymással testvéri szellemben kell hogy viseltesenek.”

A vizsga a diák és az oktató futó találkozója, ahol kölcsönösen abban érdekeltek, hogy kettőjük még elfogadható erőfeszítése mellett az indexbe kerüljön a nem elégtelen érdemjegy.

★

A tétel legfeljebb a felső évfolyamokra igaz; ennek bizonyítására meg sem kíséreltem minden érveimet felhasználni. Mert a saját bőrét a vásárra viheti az ember, ha van merse hozzá, de a másét köteles megővni legjobb lelkiismerete szerint.

★

A vizsga egyik szereplője a diák. Alig hiszem, hogy van köztük két egyforma. Egyetlen tulajdonság azonban valamennyiükben fellelhető: minél előbb le akarják vizsgálni. Pontosabban: a vidékieknek a 3,00 kell, mert így még éppen kollégista maradhat, a többiek a 3,51-ig török magukat.

A jegyek begyűjtése nem könnyű dolog. Egyszerű, ám igen munkajáratlan módszer tökéletesen megtanulni az anyagot, s akkor mindegy, kinél, mikor, milyen tétel alapján kell erről számot adni. Ezt az utat tapasztalataim szerint nem túl sokan követik. S még így is elfordulhat váratlan kellemetlenség: az egyik vizsgán például a hiba nélküli felelet után a tanár rákérdezett a magyarországi növekedés ütemére. A válasz 10–15 százalék, természetesen évente. Az ilyesmi legalábbis kínos. Némi tanulás és ügyeskedés — ez is egy lehetőség. Bevett szokás a vizsgakérdéseket kidolgozni, s a tananyag elolvastása helyett csak ezekkel foglalkozni. A munka jól megosztható, jobb helyen egy emberre csak néhány tétel összeállításra jut, a kolléció aztán körbejár. Újabb előnye, hogy kellő gyakorlattal a vizsgán várható

erőfeszítések is megtakaríthatók; elég egy ügyes mozdulat, s az ember otthonról hozott, megszokott, apróképpen és esztétikusan kidolgozott tétel-lapjáról felel. A vizsgázató ekkora pózfátlanságot még nem tételez fel, a veszély így minimális. Az idén ennek a módszernek egy gyakorlati megvalósítását láttam. Profi mozdulattal vette elő az egyik tételt, a másikat nem találta, így azt tenyérynél jegyzetéből a hagyományos módon puszkázta ki.

Am nem higgye senki, hogy ezzel a neheze már megvan. A tapasztalat azt mutatja, igen sok mulhat azon is, ki vizsgázott. Manapság már nem olyan hépecsétes titok, kinek a neve áll a vizsgalap tetején, mint régebben. Ezután begyűjtendők a folyosói jellemzések a különböző vizsgázatókról, s nem marad más hátra, mint felférközni a kiválasztott listára, ami rutinos versenyzőknek nem okozhat gondot. Új módszerek itt is akadnak: találkoztam egy sráccal, aki idén nem iratkozott fel a tanszéki listára. Az esedékes reggelen bejött, körülzöngészte, választott, majd bőséges magyarázatainak egyikevel rábeszélte magát a vizsgázatóra és nyert. Voltak ezt továbbfejlesztő csoportos módszerek is: amikor 5–8 diáknak hozott szerencsét egyetlen jól kifundált indok. Hogy például micsoda? Hirtelen elutasítás, egy becsúszott uvé, csoportos konzultáció, sítábor stb. A tanszéknek, s így adminisztrációjuknak, a vakolatverés miatti költőzködése éppen kapóra jött mindehhez.

Úgy vettem észre, idén már alig valakit érdekel, hogy társa kinél vizsgázott. Az én időmben még számon tartottuk ezt, s egy osztályzat értékét nem a jegy határozta meg, hanem az, hogy ki adta. Idén legfeljebb mentegőzéseként hallottam neveket említeni: „syenge jegyet kaptam, de balszerencsémre X-hez kerültem”. Mert rossz jegyet kapni most is kínos dolog, de

legalábbis mulyáságra vall. Megbukni nem szégyen — majd átmeleg előbb-utóbb —, de pénzkidobás és időhúzás, jobb elkerülni.

A vizsgázási módszerekben is kifogyhatatlan a fegyvertár. Idén is hallottam megszeppent, határozott, kioktatott, kötelező irodalomra és szaktekintélyre hivatkozott. Ezek sikeres típusoknak tűntek, igaz az utóbbi két módszer, bár impozáns, de kockázatos. Bizonytalanabb az önmagával, vagy ne adj isten a vizsgázatóval vitatkozva felelő sorsa, csak az oktató szakmai véleményének alapos ismeretében érdemes próbálkozni vele. Idén is volt, aki mindent egy lapra tett fel; kezét tördelve beismerte, hogy kevés volt az ideje a felkészülésre, és tudja, hogy vannak még hiányosságok a tudásában — mindez és tételvázlata elég volt egy ketteshez.

A vizsgázó, ha kilép a tereméből, hallgatóvá változik vissza. Kivéve, ha még vizsgálják aznap. A csúcs, amit idén hallottam, egy írásbeli és két szóbeli vizsga volt egy napon, mindhárom eredményes.

★

A vizsga másik résztvevője az oktató. Az ő helyzete sem rózsás. Mert gondoljuk csak meg: végigülni 10–20 feleletet egy nap, vagy kijavítani egy asztalnyi dolgozatot — megcsúszhat, hogy fűtetlen teremben — már önmagában sem kis teljesítmény. Én, ha oktató volnék, biztos elgondolkodnék közben. Eszembe juthatna, hogy a szomszéd szobában egy kollégám vizsgázott, akiről tudhatnám például, hogy nem híve a szigorúnak, így kezeznem kéne vigyázni arra is, hogy a tanszéken ne legyen se a legmagasabb, se a legalacsonyabb vizsgázatot produkáló oktató. Mindenképpen jó volna a híremmel is törődni: Ha fiatal lennék, ne mondhasdák rám, hogy egy-két éve még diák voltam, most meg én vagyok a főszervező. És különben is hogy

jön egy fiatal oktató ahhoz, hogy szigorúbb legyen, mint a főnökei? Ha idősebb volnék, attól kéne óvni magam, hogy a saját tudásomhoz mérjem a hallgatókét. És nem ártana közben példát mutatni a fiataloknak is. Ha valaki alapvető dolgokat nem tudna, megbuktatnám. Talán. Mert azért elgondolkodnék azon, hogyan jutott el ideig, s ha már eljutott, miért innen szórjuk ki, s legfőképpen miért éppen én. Mert előbb-utóbb úgyis levizsgáljuk, s ha nincs szerencsém, legközelebb is hozzám kerül. És ha mégse, és két nap múlva négyest kap valakinél? Egy-egy jó felelet azért üdítő lenne. Partnernem tekinteném a hallgatót, megkérdezném a véleményét erről-arról. Amilyen az én formám, biztosan bakot löne, és aztán törhetném a fejem, hogy rontsak-e a jegyén. S ha valahonnan telefon érkezne valaki érdekében, végképp nem tudnám, hogy mit tegyek.

Ha én oktató lennék, bizonyosan utálnék vizsgáztatni. Mert az egyetem lényege nem a vizsga, hanem a tanulás, nem a jegy, hanem a tudás. Ahhoz, hogy tanuljanak, követelni kéne. De ahhoz, legyen mit követelni, az kéne, hogy tanuljanak. És ez jelenleg uszvebár, nem mindenki várható el. Az én munkám eredménye is a szakszeminariumi, blokk-, proszem- stb. csoportomban volna látható. A változtatást pedig az oktatásnál és nem a számonkérésnél tartanám érdemesnek elkezdni.

Magyarul az én vizsgámon nem (sem) múlik semmi.

★

Tanulás helyett: Mindkét félnek bármely, a tárgyhoz tartozó viselkedése — a legvadabb szélsőségtől eltekintve — a cikkíró véleménye szerint nem lépi túl a jogos önvédelem határát.

Az írás érdemjegye: Az attól függ, kinél mikor, melyik tetele és hányadik nekifutásra.

Molnár Gabriella

zoit versenyző van, amelyből 213 az egyetemi hallgatók száma.

A párt-vb megelégedéssel nyugtázta a testnevelési tanszék munkáját, erőfeszítéseit. Mint Molnár Sándor elmondta, számukra ez az értékelés megnyugtató, egyszersmind ambicionáló is a jövőre nézve. Új sportágak bevezetésén török a fejüket, de konkrét dolgokról még korai lenne írni. Mindenesetre nemrégiben a kerületi MHSZ és a pvb kezdeményezésére újjászervezték az egyetemi MHSZ-t. A klub a jövőben Tartalékos és Sportlövő szakosztállyal működik, s a legfrissebb hírek szerint már szépen gyarapszik a tagok száma.

B. L.

Előszó

Az új öt éves időszak kezdetén gazdaságpolitikánk társadalmi vitája során BEREND T. IVÁN bíráló-elemző cikket írt a TÁRSADALMI SZEMLE januári számában. „Fokozatos fejlődési úton — kezdi a szerző a gondolatmenetet — eljutottunk az önálló importpótló iparfejlesztéstől a hangsúlyozott exportorientált fejlesztési politikáig. Ezt a gazdaságpolitikai változást azonban nem követte hiánytalanul a gazdasági rendszer megfelelő átalakulása... Ha a középtávú terv jelentős exportorientált továbbfejlesztést irányoz elő, akkor ehhez szélsőszerűen terveznie kell a megfelelő, a gazdasági célok realizálását elősegítő

mechanizmusfejlesztő lépéseket is.

Például „a feszített ütemű felhalmozás és extenzív iparfejlesztés céljait szolgáló árrendszeren már sokat változtattunk... Bérrendszerünk esetében azonban ez már aligha mondható el... Árrendszernek és bérezésnek, adózásnak és hitelrendszernek, intézményes kereteknek és vezetői választásnak egységesen, egyirányban kell hatnia, s bizony ma nem egyszerű ellentétek még e hatások.”

Két példát hoz fel a szerző azzal kapcsolatban, amikor rövid távú érdekeink talán túlzottan visszaszorítják mai gazdaságpolitikánkban a hosszabb távúakat.

Az egyensúly és a szerkezetváltozás dilemmájában „szélsőségesen fogalmazva: ha megszüntetjük, vagy radikálisan korlátozzuk a gépek és felszerelések importját, akkor ez rövid távon elősegíti a népgazdasági egyensúly javulását. Hosszabb távra azonban az egyensúly ellen dolgozik, hiszen akadályozza, lassítja a korszerű, versenyképes technikai színvonal elérését és az igényelt szerkezeti átalakítást. Ugyanez mondható el általában a beruházási tevékenységről is... Jelenlegi gazdasági szemléletünkben, s ennek megfelelően a VI. ötéves tervben is, mintha túlzottan is az egyensúly helyreállításának rendelnénk alá az egyéb gazdasági érdekeket és célokat... Talán érdemes még meditatálni beruházási és importkorlátozásaink szigorán.”

Egy másik példa: Az egyensúly és az infrastruktúra mely „hosszú távon legalább annyira egyensúlyi tényező, mint amennyire rövid távon az egyensúly helyreállítását elősegítő megtakarítások természetes forrása.”

A kritikus cikkek még egy fontos szempontot irányítja figyelmünket. Az életszínvonal-politikánk, a fontos tényező: a realígény minimumális ütemű növelése mellett fokozott figyelmet kell fordítani az életszínvonal más összetevőire.

Az ötnapos munkahét bevezetése a lakásgazdálkodás változtatása, az egészségügy-fejlesztés gyorsítása mellett elsősorban kell megkérdőjelezni: „Vajon a magasabb műveltségi (oktatási, kulturális) szint elérését egyik legelőnyösebb, legfontosabb „beruházásunknak” tekintjük-e, mint ami minden további előrehaladás bázisa”, vagy amolyan „luxusnak”?

A KRITIKA januári számában DR. CZEIZEL ENDRE „HÁTRÁNY-E A KIVÉTELES SZELLEMI KÉPESSÉG” című cikke az intenzív fejlődésnek egy másik követelményét érinti.

„A veleszületett adottság képességgé, tehát teljesítményé válásához számos más személyiség-összetevőre (akarater, kitartás, stb.) és ennek megfelelő társadalmi feltételre is szükség van... A kivételes képességű, nagy tehetségek életműve csaknem mindig a specifikus szellemi képességek megnyilvánulásának köszönhető... A kivételes tehetségek eredete jó, specifikus szellemi képességekben kereshető, és nem egyenlő az általános értelmességgel.”

Iskolarendszerünk és környezetünk jó esetben a konformizmussal, vagy toleranciával párosuló általános értelmességet vagy inkább általános tájékozottságot honoralja, míg a specifikus képességek, s leginkább a kreativitás az iskolában teljességgel háttérbe szorulnak a reprodukció jellegű szellemi teljesítményekkel szemben.

A különböző vizsgálatoknál „amikor azonos intelligencia-alkotású, de eltérő kreativitású fiatalok összehasonlítására kérték a tanárokat, akkor is a kreatívabbak kapták a kedvezőbb véleményt... A szerzők végső véleménye igen csak megdöbbentő volt: a szokásos pedagógiai gyakorlat nemcsak figyelmen kívül hagyta a kreativitást, de egyszerűen ártalmas is rá.” Torrance szerint

„a kreatív gyerekek 70 százaléka

elvész az oktatás során...

E felmérésből egyértelműen kirajzolódott az óhajtott diák képe is: legyen udvarias, szorgalmas, pontos, barátságos, engedelmis, tartsa be az előírásokat stb... a kreatív gyerekek csak ritkán feleltek meg az elvárásoknak.”

Az általános értelmesség, a megismerési képesség, a dominancia, az érzékenység, a körültekintő-rendszerező képesség, a radikalizmus, az eredetiség, az önlegetlenség tényezőiből bizony nem sokat honoral az iskola.

A továbbiakban Czeizel a kivételes tehetségek szociális-egészségügyi hátrányait vizsgálja.

A kivételes tehetség és az örültség, elmebetegségek stb. közt a vizsgálatok szerint nincs és elméletileg is valószínűtlen a kapcsolat.

Magasabb vizsont a kivételes képességűek neurozisz- és deviancia-gyakorisága. „A neurozisz magyarázatát könnyű megadni: megszállott és kimerítő munkájuk túlzásai vezethetnek az idegkimerültséghez... A devianciáról: „A környezeti provokáló tényezőktől is függ, hogy kinél és mikor lesz deviáns magatartás... az izolálódás, az értetlenség, a visszautasítás, a meghurcoltatás stb. ezek közé tartoznak... A kivételes tehetségek... az újat, az eredetit keresik... és ez gyakran társadalmi összeütközésekhez is vezet... (ennek) ismeretében nem csodálható, hogy a kivételes tehetségekben gyakrabban jelentkeznek a neurozisz tünetei és a deviancia különböző megnyilvánulásai... A megpróbáltatások időnként testi (kromatikus) bajokban is megnyilvánulhatnak.”

A tanulmány: „fokozott erőfeszítésekre van tehát szükség a kivételesen nagy tehetségek problémáinak megértésére... hogy például életük és tehetségük természetes megvalósításakor a mi társadalmunkban ne érhesse őket indokolatlanul a deviáns jelző... hogy ne legyen hátrányos helyzet a kivételes tehetség!”

B. Kiss Tamás

Testedzés felsőfokon

Az egyetemi párt-vb tavaly decemberben napirendre tűzte az egyetem sport- és testnevelési helyzetét. Ez jó alkalom arra, hogy mi is olvasóink elé tárjunk néhány lényegesebb kérdést erről a — ma már egyáltalán nem periférikus — területről.

Az elmúlt években különböző pártvezetők, majd akciók születtek a tömegsport fejlesztésével kapcsolatban. Amennyire örvendetes ez a jelentős társadalmi érzékenység és erőfeszítés, annyira sajnálatos, hogy a gyakorlatban nem aratott akkora sikert az „Edzett ifjúságért” és az „Aranyjelvényesek” mozgalom. „A hallgatók jelentős része indokolatlannak találta a tömegsport ilyen mértékű előterbe állítását, és ez a kezdeti fogadtatás a későbbiekben csak romlott a mozgalommal kapcsolatos nagyfokú adminisztráció láttán... Az egyetemistákat a teljesítménylap, illetve a jelvénytörzs nem ösztönzi megfelelően.” (Idézet a pvb elé került jelentésből.)

A felszabadulás óta szinte egymást követték a különböző, nagyszabásúra tervezett sportakciók. Az ötvenes években az MHK (Munkára, harcra kész), a hatvanas évek elején a Toldi Miklós mozgalom, majd a Kilián mozgalom (ezt már én is csináltam) és most az „Edzett ifjúságért” és az „Aranyjelvényesek”. De valahogy még mindig nem eléggé népszerű a sportolás.

Gondok származnak a kampányszerűségéből. Jó-jó, hogy felkeltjük az érdeklődést és az igényt a mozgás iránt sok emberben, de aztán nem tudjuk kellőképpen kielégíteni a megnövekedett szükségletet. A testnevelési tanszék vezetője Molnár Sándor szerint: „azoknak tudjuk megadni először a lehetőséget, akik gyakran járnak a nyakunkra, tehát, akikben ellenállhatatlan vágy buzog, a többiekre csak azután kerülhet sor.” Ha sor kerül egyáltalán. (A jelvénytörzsök száma csökkenő tendenciát

mutat: 1978-ban 327, 1979-ben 175, 1980-ban 128.)

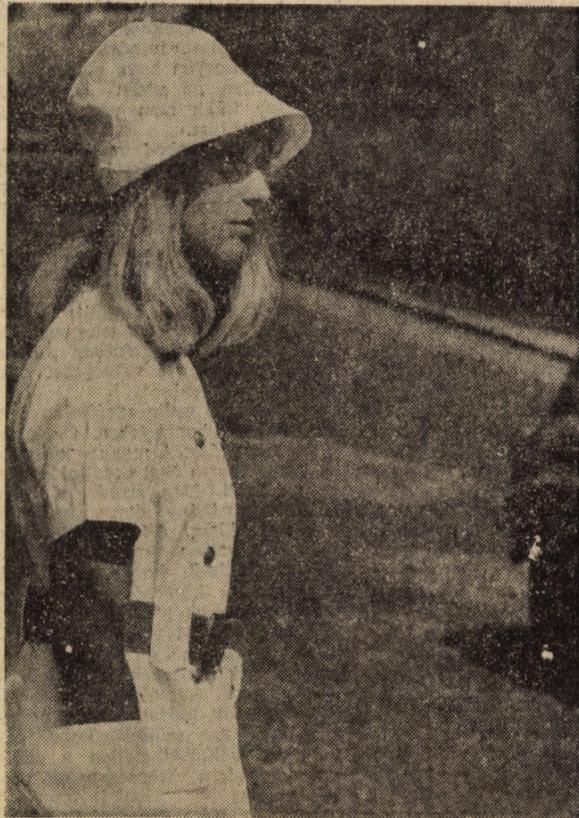
Létesítményhelyzet. Ide juykadunk ki végül is. Régebben, a felszabadulás után az a mondas járta, hogy „egy lelkes testnevelő-többet ér, mint két pálya”. Manapság sajnos néha megint hallani ezt a jelzőt. Pedig ez így nem igaz. Szükség van lelkes testnevelőkre, de megfelelő létesítmények nélkül nem sokra mennek. Különben is: ahhoz, hogy egy kisebb-nagyobb társaság naponta mondjuk egy órát focizzon, elsősorban egy „dühöngőre” van szükség, a testnevelő akár el is maradhat. Persze, ha a kettő együtt van, azt már tökéletesnek minősíthetjük. De ne becsüljük le a testnevelő szerepét, hiszen a szűkös lehetőségeken belül az ő fantáziáján mulhat, hogy miként tudja megmozgatni az embereket. Mint ahogy a testnevelési tanszék leleményességén múlt az is, hogy viszonylag sokan megismerkedhettek és megismerkedhetnek például a színessel és a teniszszéssel.

Egyetemünkön a létesítményhelyzet nem alakult túl kedvezően. A gyötrelmes rekonstrukció miatt még a jelenlegi szintentartás is nehézségekbe ütközik.

A pártbizottság decemberi jelentésének értékes, elvi része, ahol tisztázza a tömegsport-élsport kategóriát. Erdemes szó szerint idézni ezt a passzust. „Gyakori hiba, az egyetemen is elfordul, hogy a sportklubban végzett versenyszerű sporttevékenységet és a »tömegsportot« a közvélemény szembeállítja, a fejlesztésben a »tömegsportnak« követelve prioritást. Ez a szembeállítás különösen káros az egyetemen, ahol a sportklub tevékenysége a legtöbb szakosztályban elsősorban arra irányul, hogy a sportot szerető fiatalok rendszeres mozgásigényét kielégítse és nem tartozik az élsport kategóriájába. A klub tevékenységét tehát magyrészt a tömeg-

sport részének, követendő mintának kellene tekintenünk (...). A sportklub keretében van leginkább lehetőség arra, hogy a fiatalokban a rendszeres mozgásigényt kialakítsuk és megszilárdítsuk. Helytelen tehát, ha a tömegsportot nem tömegszerűsége, hanem színvonalára és rendszertelensége miatt különböztetjük meg a versenysporttól.”

Valóban, szakosztályaink közül a női röplabdásokat és úgy ahogy a két NB II-es kosárlabdacsapatot illethetjük a minőségi jelzővel. Jelenleg a hét szakosztályban 365 iga-

KOLGALDASZ

A pályázati rendszer módosításáról

Rugalmas változtatás

Mindenki megkönnyebbülhetett: a Minisztertanács módosította a végzősök elhelyezkedési rendjét. A decemberi határozat a kormány 1976-os döntését értékelte át, amely már annak idején is és azóta szinte egyfolytában jelentős változtatásokat követelt.

Az új metódus szerint a pályázati rendszer kötelezettsége csak az első alkalommal elhelyezkedő pályakezdekre vonatkozik, a hároméves megkötést (alkalmasint röghöz kötet) eltörlték. Azok, akik a diploma megszerzése után három hónapon belül nem tudnak pályázattal elhelyezkedni, bármely egyéb módon kereshetnek munkát, illetve munkahelyet.

A kormány az ez a döntése kedvező visszhangot váltott ki. De miért is ne? Hiszen ez jó a pályakezdeknél, és jó a vállalatoknak, intézményeknek is. Előfordult ugyanis olyan eset (nem is egyszer), hogy a friss diplomás rossz lóra tett, nem a számára legmegfelelőbb munkahelyet választotta, s ilyenkor bizony nyűg volt neki a munka, de a vállalatlak is teher volt a jelenléte (feltételezve egy jól működő vállalatot). Mit volt mit tenni, az illető csöndesen megháza magát, s várta a jó szerencsét.

A jövőben nem kell már az egyetem vezetőjéhez benyújtani a pályázatot, hanem azt

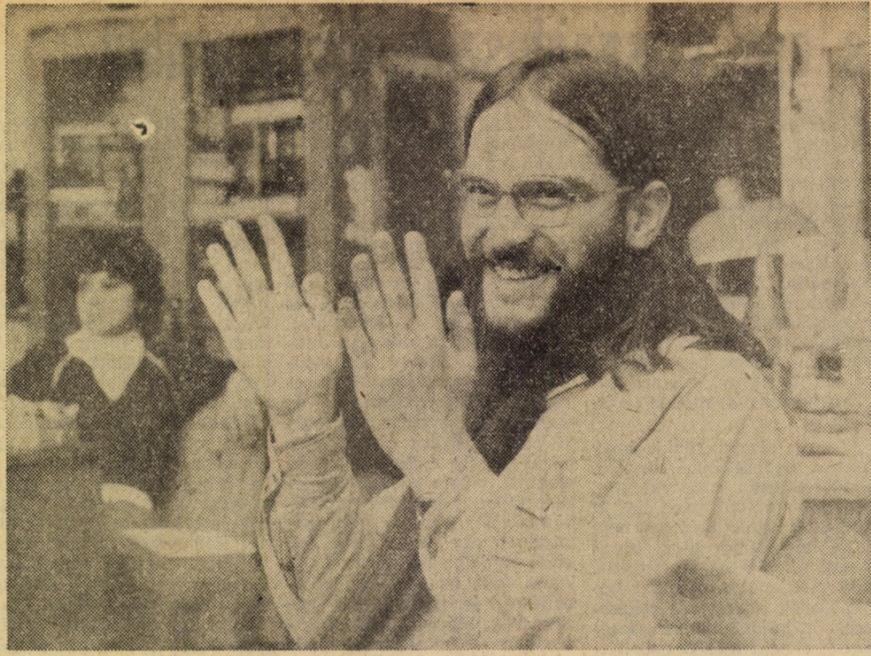
közvetlenül a kirohoz kell eljuttatni. Ez, amellett, hogy csökkenti a bürokráciát még azzal az előnnyel is jár, hogy közvetlenebbé válhat a kapcsolat a munkaadó és a munkát kereső között. Ezzel megszűnik az egyetem rangsorlási lehetősége, ellenben a jellemzéseknél megnövekedhet a jelentősége. Gondosabban illik majd megszövegeznünk ezeket a szakmai, emberi „portrékat”, akár nagyobb hangsúlyt is helyezve a rátermettségre és az illető mindenféle tevékenységére.

A pályázatok tehát nem szűnnek meg, vagyis a munkahelyek változatlanul elküldik felhívásukat, ajánlatukat az egyetemre, ahol a teljes állás-kínálatból válogathatnak remélhetően a hallgatók.

Ezzel az új rendszerrel várhatóan megszűnnek majd bizonyos „kiskapuzások” is. Például arra a ravaszkodásra sem nagyon lesz majd szükség, hogy valaki beadja három — számára eleve kilátástalan — helyre a pályázatát, hogy miután nem fogadták el ide a jelentkezését, szabadon kereshessen magának állást.

Mindent egybevetve végül is elmondhatjuk, hogy szükség volt a pályázati rendszer módosítására. Kíváncsian várjuk, hogy a megváltozott mechanizmus miként váltja be a hozzá fűzött reményeket.

B. L.

Nyerges András verseiből

Zúrdögölő

Miért nem mozdulsz föléb? Van mihaszon, jó sok: Inagybingyem dinomán, rázunk riherongyot!

Ugrabugris ihajlár! Ihajlárifári! Lesz bolhábol kacifánt — kacifántiázis.

Lesz kézközön özönvíz — átabotlik fülfark. Ha a hüthely ütődött, szakad a pakompárt!

Álmélkotkod szemeszár, retyéték, rutyátok; tömtök zsiros pákosztal, kótyomfittyet hányok!

Kurva

KONTY ALÁ VALÓ ELEVENJERE HÁGTAK A KEBELBARÁTK MELLRE SZÍVTÁK INÁBA SZÁLLTAK KILENC HÓNAP MÚLTÁN ROSSZ VÉRT SZÜLT

Turista

ELTÉVEDT EGY NYAKATEKERVÉNYEN LEZUHANT A KÖRMESZAKADÉKBA

Falvédők

- HAZATÉRVE A HÁZ URA MIT AKAR? ASSZONY LEGYEN TAKAROS! LEVES LEGYEN TAKAREKON! LAKÁS LEGYEN TAKARITVA! PENZ LEGYEN a TAKAREKBAN! MINDEN MÁST MAJD AZ TAKAR!
- BÍBOR-BÁRSONY FELEGÉSZSÉG JOBB MINT PUSZTA VÉGTISZTESSÉG!
- MAGYAR EMBER NEM ISZÁKOS ÜGYET SEM VET ITALBOLTRA CSÓSTUL HULL RÁ HÁZIÁLDÁS NAPAM HÍJÁN IPALM BOMBA
- EGÉSZ NAP KÉT DOLGOS KEZEM TÁPLÁLGATJA KOMPUTEREM MUNKA UTÁN PIHENNI JÓ DE MINT DUKÁL MODERN MÓDRA DANOLGATNOK HOGYASZONGYA BEFUTTAJA ZUTATAHÓ

Életsorsok

Hadiönkéntes

HOGY SZEMFÉLSE LEGYEN ÉPKÉZLÁB ELINDULT HADIÁBRA ÁLLNI NYAKLÓ NÉLKÜL FÚJTA A FÉLNÓTÁT TÉBLÁBON JÖTT VISSZA

Nagy idők tanúja

Ő VOLT A LEGKITARTÓBB TENYERBEMÁSZÓ ÍGY LEHETETT SOKÁIG KÉZENFEKVŐ VÉGÜL UGYANABBA AZ ÜKÖLBESZORULT

Faszent

SÍRJÁN KERESZT FAFEJFA.

Közmondások minden időre

Jön még kutyára ebül szerzett jószág

Egyszer hoppi másszor kilóg a lóláb

Gyakorlat teszi a mestert aki másnak vermet ás

Vagy megszokik, vagy megy mint a karikacsapás

Ahány ház anyyi cseberből vederbe

Nemakarásnak rend a lelke

Aki szelet vet ne is egyik

Jobb későn mint egy mindenkiért

KISZ-

vezetőképzés

1981. február 12-én, csütörtökön az alapszervezeti titkárok és a szakszövetségek részére vezetőképzést tartunk. Ideje: 14.30; helye: 301. terem; téma: A KISZ-szervezet társadalmi feladatai; időtartam: 1 óra. Kérjük minden alapszervezeti titkár és szak-vez. tag megjelenését.

★

A KISZ KB kongresszusi levelét az alapszervezetek titkárai a KISZ-bizottságon átvéhetik.

Kösa Somogyi György

HÍREK

Felhívás

Várunk KÖR-ünkben február 9-én 18 órakor, hogy számot adjunk a Társadalomelméleti Kollégium előkészítésének eddigi főbb eredményeiről, hogy megbeszéljük a további teendőket a szervezés terén, különös tekintettel a szakmai KÖR-munka folytatására.

Találkozunk tehát 18 órakor a II. emeleten a 247/a teremben.

Minden nap kölcsönzés!

1981. február 2-től a Központi Könyvtár kölcsönzőjének nyitvatartása az alábbiak szerint módosul:

hétfő	13—18 óráig
kedd	10—18 óráig
szerda	13—18 óráig
csütörtök	10—18 óráig
péntek	10—18 óráig
szombat	10—12.45 óráig

A pártélet hírei

A január 15-i párt-vegrehajtóbizottsági ülésen a testület elött Szarvas László pbtitkár szóbeli beszámolójában áttekintést adott a pártszervezetnek a XII. kongresszus óta vezetett tevékenységéről és a pb első félévi munkájáról. Majd megvitásra előkészítette a tanév második félévi munkatervét.

A párt-veb megtárgyalta a XII. kongresszus határozatainak végrehajtására készült feladattervet. Napirendre került a könyvtár igazgatójának, Wallashausen Gyula elvtársnak a beszámolótása. A rekonstrukciós munkálatok jelenlegi állásáról Dobrovits Iván rektorhelyettes tájékoztatta a vb tagjait. Majd a tagdíjfizetés új rendjével kapcsolatos teendők ismerettségére került sor. Végezetül pedig a sorra kerülő bérfejlesztésről hangzott el tájékoztató.

Paizs János, az általános kar pártvezetőségének titkára fél-éves alkotásabadságra ment. Ez idő alatt Gyenge Zoltán látja el a titkári teendőket. Deák Károlynét pedig a pártvezetőség álláspontra szerint az oktatáspolitikai feladatokkal bízták meg.

Életrajzok

Várok valakit az egyetem portájánál. Egyszer csak odalép hozzám egy középkorú úr, és kissé elbizonytalanodva kérde tőlem: „Tessék mondani, ez már a Nagycsarnok?” Hirtelen támadt lánys zavaromban csak annyit tudok kiböki, hogy: „nem, ez még nem az.”

Bár, ki tudja?

Sietek valahová, de le kell, hogy lassítsak, mert elkapok egy szófoslányt a mögöttem bandukoló két középkorú hölgy társalgásából. Rólunk, fiatalokról folyik az eszmecsere, s végső konklúzióként megállapítják az örökzöld sémát, miszerint tiszteletlenek ezek a mai fiatalok, s felémlegetik, hogy bizony régen, milyen szépen megtudták hunyázkodni az ifjak.

Csak azt ne!

bo —

A könyvesbolt újdonságai

Kupa Mihály: Jövedelemelosztás — költségvetés — gazdasági folyamatok.

Botos—Patai—Szalkai: Pénzügyek és nemzetközi gazdasági kapcsolataink.

Kállai Lajos: A vállalati és szövetkezeti jövedelem szabályozás a gyakorlatban.

Végső Béla: Allóeszköz-igényesség az iparban.

Pálinkás Jenő: Az ipari ku-

ntatás tervezése és szervezése. Inotai András: A regionális integrációk az új világgazdasági helyzetben.

Brian Haines: Bevezetés a kvantitatív közgazdaságban. Kulcsár—Szijjártó: Iparosodás és társadalmi változások a mezőgazdaságban.

Bajnógel—Solymár—Valló: A kereskedelmi vállalatok tervezése.

Milyen a magyar pop- és rockzene?

Sok cikk jelent meg erről, különböző lapokban. A legtöbb újság azonban megelégszik a legfrissebb hírek közlésével. Irnak új lemezekről, közlik a koncertturnék helyét és időpontját, esetleg megkérdézik egy-egy zenekar vezetőjét, az együttes új elképzeléseiről. Éppen ezért volt érdekes a PM-ben indított so-

rozat, mely a pop- és rockzene színvonaláról vitatkozott. Többek között ilyen vélemények hangzottak el: „1980-ban ellentmondásokat, megtorpanásokat, a művészi színvonal süllyedését figyelhetjük meg. Ha nem is általánosan, de széleskörűen.” vagy „A zeneigényességének látványos szintsüllyedése és a túlhala-

dott szabvány ismételtetése azt eredményezte, hogy a kivételről eltekintve messze leszakadtunk a világ zenei mozgalmainak színvonalától.” Ezek a megállapítások, sajnos tények. Ha a problémák okát keressük, két úton kell elindulni; az előadók, tehát a zenekarokat, illetve a közönséget kell megvizsgálni.

Nagy múlttal rendelkező „menők” mellett az elmúlt két évben tucatnyi új együttes jelentkezett, főleg a kemény rock műfajban. Ezek az újjak, szinte kivétel nélkül a gyors közönségsikerre számítva a kellő felszerelés nélkül és minimális hangszertudás mellett nekiesnek a gitároknak és lehetőleg jó hangosan üvöltöttek banális szövegeiket, mely receptet adott, miként lehet kilépni a társadalomból. Ezek a zenekarok hamar elértek létezésük csúcspontját, ugyanis anyagi korlátok, de főleg a zenei képzettség hiánya miatt nem képesek továbblépni. A legnagyobb baj az, hogy közülük vannak olyanok, akik nem is akarnak. Például a napokban beszéltem az egyik ilyen gyors sikert befutott zenekar vezetőjével. Érdeklődtem, találtak-e már új próbatermet. A válasz meglepő volt: „Már nincs szükségünk próbateremre. Az új ötleteket közvetlenül koncertek előtt, illetve a koncert közben gyakoroljuk be.” Nehezen képzelem el az ilyen együttesek fejlődését.

Időközben megalakultak a magyar „új hullámos” zenekarok fenegyerekei is. Névszerint az URH és a Bizottság. Ők annyiban különböznek a többi rockzenekartól, hogy meghatározatlan stílus képviselnek és hangszertudásuk megközelítőleg zéró. De mielőtt még túl sokan nem értenének velem egyet, nézzük a menőket. A „nagyok” az Omega, LGT stb. monopolhelyzetben vannak. Ők akármit csinálnak, az csak jó le-

het, hiszen birtokolják a megfelelő kapcsolatokat. Az anyagi jólétben azonban lelassul az újítási képesség. De ők legalább értenek a hangszerekhez, és legtöbbjük komolyan dolgozik.

Térjünk át a bajok okainak másik főszereplőjére a közönségre. Már említettem, hogy az új rockzenekarok gyors sikerre számíthatnak. Szinte azt mondhatjuk, a zenekarokat a közönség hozta létre. Az alkotók helyett tehát a közönség diktál. Hiszen az „örjöngeni” és „felazulni” vágyó tizenéveseknek szükségük volt a gitárzúgásra és a hozzájuk szóló „öszinte” szövegekre. Csakhogy nekik szinte teljesen mindegy a minőség. Legyen hova elmenni, ne kelljen az utcán álldogálni. Így tölük nem várható segítő kritika.

Nem szabad megfeledkezni a divatmagjokról sem. Ők csak azért járnak pl. URH koncertre, mert a zenekar (általólag) be van tiltva és másnap elbűszkélkedhetnek az új tapasztalatokról. Persze az elhangzott számokról nem tudnak mondani semmit. De erről nemcsak ők tehetnek, hiszen a hangminőség olyan rossz, hogy a szövegeket nem lehet érteni.

Mások pedig egyáltalán nem járnak koncertekre. Ők nyugatimádók. A magyar könnyűzene sorsa őket egyáltalán nem érdekli. Még szerencse, hogy van néhány disco, mondják magukban. A kérdés addódik. Hol van a zeneértő, kritikus szemléletű, koncertekre járó, igényes közönség? Amíg nem ők lesznek többségben, a kezdeményezés visszakerül a zenekarokhoz, akik pedig nem órájuk építenek. Összefoglalva: új formákat kutató, elmélyült tudást bizonyító zenére van szükség. Ehhez pedig nélkülözhetetlen a zeneés és a közönség tudati változása.

Megjelent az Egyetemi Szemle

Palánkay Tibor a tőkés világgazdaság fejlődésének új tendenciáiról írt tanulmányt, Szombathelyi Ferenc Olaszország sajtós fejlődését elemzi. Király István a forgóeszköz-finanszírozás gondjait beszégeti, Schuster Ede a számítógépek szerepét vizsgálja a vállalati információs rendszerben, s hasonló témáról ír Párizs Lajos is. Közli a Szemle Galasi Péter és Sik Endre munkáját: Kísérlet a vállalati munkaerő-struktúráról és a

munkaerő-állomány stabilitásának több változó elemzése címmel. Ekés Ildikó dolgozata a hiánycikkről és a fogyasztásról szól, Fülei Szántó Endre pedig a gazdasági nyelvészek lehetőségeiről ír. Egy TDK-dolgozat is helyet kapott a válogatásban: Szász Károly: A kreativitás marketing orientált alkalmazása címmel. Végül a Szemle Selmei József tanulmányát közli Leninről.

A Szemle az egyetemi könyvesboltban kapható.

Az AIESEC közleménye

Az AIESEC egyetemünkön működő helyi bizottsága ikerkapcsolatban áll a helsinki egyetem közgazdasági tagozatának bizottságával. 1980 őszén angol nyelvű csere-seminárium rendezéséről állapodtak meg.

A szemináriumon való részvételre angol nyelven írt pályázatokkal lehet jelentkezni (max. 15 oldal), melyet 1981. március 2-ig kell beadni.

A téma: Település-Környezetvédelem-energia összefüggései. A szeminárium tervezett időpontja: Budapesten 1981. március 29—április 6-ig,

Helsinki-ben 1981. április 9—április 16-ig.

Kilenc diák utazik ki (1 AIESEC-es szervezővel együtt). További részleteket a KISZ-bizottság melletti AIESEC-faliújságon találhatók.

A szeminárium megrendezése akkor válik biztossá, ha a szervezők az elkövetkező napokban megkapják a témával foglalkozó hazai szakintézmények anyagi támogatását, mivel a pályázók személyes hozzájárulásai csak a költségek egy részét fogják fedezni.

AIESEC Helyi Bizottság MKKE